Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 226 Ljubljana, sreda, dne 30. septembra 1931 Leto II.

Mladenovac kandidira predsednika vlade za nosilca liste

Mladenovac, 29. septembra. f. Predsednik tukajšnje občine g. Radovan Milić je sklical včeraj vse vidnejše meščane brez ozira na prejšnjo strankarsko pripadnost k skupnemu posvetovanju o bližnjih volitvah narodnih poslancev. Na sestanek so bili povabljeni tudi številni veljaki iz mladenovskega sreza.

Predsednik občine g. Milić je v daljšem govoru pojasnil prisotnim pomen sestanka. Po kratki debati je bilo soglasno sklenjeno, da kandidira srez za nosilca državne liste predsednika vlade Petra Živkovića.

Odnosno resolucijo je podpisalo nad 150 upravičenih volilcev iz vseh občin sreza.

Delo državnega volilnega odbora

Beograd, 29. septembra. l. Danes je državni volitveni odbor nadaljeval z delom o določitvi glasovalnih mest v Dunavski banovini. Glavni referat je imel g. Subotić, predsednik okrožnega sodišča v Beogradu, kateremu pripada ta banovina. Odbor je tudi popoldne nadaljeval z navedenim delom.

Državno jamstvo za posojila agrarnih zajednic

Beograd, 29. septembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in po zaslišanju predsednika vlade predpisal in proglasil zakon o državnem jamstvu za posojila agrarnih zajednic. Po tem zakonu se finančni minister pooblašča, da izda državno garancijo Privilegirani agrarni banki v Beogradu za posojila v znesku 3,500.000 Din, ki jih bodo pri banki sklenile agrarne zajednice.

Položaj na evropskih borzah

Dunaj, 29. septembra. d. Dasi borza še ne posluje, je v privatnem trgovanju opažati zboljšanje. Devizni kliring: Amsterdam 284, Bruselj 99·20, Bukarešta 22·50, London 27·25, Madrid 64, Milan 36·50, Pariz 28·16, Praga 21075, Sofija 5·154, Stockholm 154·50, Kopenhagen 152, Varšava 79·60, Zürich 139·25.

VPragi radi praznika v ponedeljek borza ni poslovala. Danes je vladala čvrstejša tendenca. V privatnem trgovanju je izkazoval Berlin slabejšo tendenco. Na vseh inozemskih tržiščih se je funt nekaj popravil. Temu nasproti pa je lira vnovič padla. Pozneje se je pa spričo posredovalnih nakupov nekoliko popravila. Švedska, norveška in danska krona so še nadalje slabe. Spekulacija se skuša polastiti tudi holandskega goldinarja. Zelo težak položaj ima Grška s svojo valuto. Češkoslovaška krona do sedaj na krizo ni reagirala, ravno tako tudi avstrijski šiling. Na Dunaju so včeraj cirkulirale vesti, da je spodnje avstrijska Eskompte Gesellschaft z ozirom na krizo v pariški Banque Nationale de Credit utrpela precejšnje izgube. Te vesti pa se energično dementirajo.

Sestanek velikega fašistovskega sveta

Rim, 29. septembra. n. V palači Venezia se jutri sestane veliki fašistični svet. Seje bo vodil Mussolini. Na dnevnem redu bodo poročilo o delovanju fišistične stranke in vseh društev, ki so pod nadzorstvom stranke, poročilo o notranjem in zunanjem položaju, poročilo o pripravah za proslavo desetletnice fašističnega pohoda na Rim, poročilo o stanju fašistične milice in poročilo o stanju fašističnega omladinskega pokreta. Istočasno bodo v Rimu na svečan način otvorili mednarodno razstavo kolonijalne umetnosti.

Rezultati obiska francoskih ministrov v Berlinu

Ustanovitev mešane francosko-nemške komisije za gospodarsko sodelovanje na široki podlagi — Prenehanje dosedanje napetosti med obema državama — Zmaga Stresemannovega duha — Laval in Briand sta se včeraj vrnila v Pariz

Pariz, 29. septembra. AA. Havas objavlja tole poročilo svojega berlinskega dopisnika:

Francoski in nemški ministri so **sprejeli resolucijo o ustanovitvi skupne komisije.** Naloga komisije bo, da bo proučevala gospodarska vprašanja, ki so skupna Franciji in Nemčiji. Pri tem ne sme prezreti interesov drugih držav in neobhodno potrebo mednarodnega sodelovanja.

Ta komisija bo po predlogu Lavala **obstojala iz zastopnikov državnih oblastev obeh držav, iz zastopnikov raznih gospodarskih vej in predstavnikov delavstva.** Dela komisije bodo vodili člani obeh vlad.

Komisija bo imela stalno generalno tajništvo s sedežem, ki bo po potrebi v Franciji ali Nemčiji. Delo komisije se bo pričelo v najkrajšem času.

Predstavniki Nemčije in Francije pri ustanovitvi mešane komisije za nemško-francoska gospodarska vprašanja izrecno naglašajo, da ta njihova pobuda ni naperjena proti gospodarstvu nobene druge države. Zato odklanjajo vsak predlog o reševanju nastalih vprašanj s posebnimi skupnimi carinskimi taksami.

Francoski in nemški državniki bodo pozvali tudi druge države k skupnemu delu z novo komisijo.

Berlin, 29. septembra. AA. Berlinski sestanek med francoskimi in nemškimi državniki **je povzročil občutno popuščanje napetosti v odnošajih med obema državama.** Francoski in nemški ministri so po razgovorih sprejeli resolucijo, **ki obeta novo dobo vzajemnega gospodarskega sodelovanja.** Mešana francosko-nemška komisija, ki je bila včeraj ustanovljena, ne bo zanemarjala interesov ostalih držav in potrebe po mednarodnem sodelovanju.

Berlin, 29. septembra. n. Francoska državnika Laval in Briand sta davi ob 7·40 odpotovala iz Berlina. Na postaji so se od njiju poslovili državni kacelar dr. Brüning, zunanji minister dr. Curtius, nemški poslanik von Hösch, državni podtajnik von Bülow, francoski poslanik Poncet z vsem osobjem poslaništva ter vsa francoska kolonija. Slovo je bilo prisrčno. Ker pa so v Berlinu splošno mislili, da bosta Laval in Briand odpotovala z brzovlakom opoldne, je bilo ob času njunega odhoda na postaji le malo ljudi, ki pa so vendarle Brianda prisrčno pozdravljali in so tudi Brüningu priredili ovacije.

Iz nemških političnih krogov izhajajo vesti, **da so se razgovori med nemškimi in francoskimi državniki nanašali izključno le na gospodarska vprašanja in da je na eni kot na drugi strani prevladovalo prepričanje, da je brezpogojno gospodarsko sodelovanje nele v interesu obeh držav in narodov, marveč v interesu vse Evrope in končno tudi vsega sveta.** Nemci posebej naglašajo, da so se vršili razgovori vedno z velikim zaupanjem in povsem odkrito in da se je zlasti želja po odkritosrčnosti občutila na obeh straneh. Naravno je, da so se državniki v svojih razgovorih dotaknili tudi velikih vprašanj, čeprav po medsebojnem sporazumu o njih niso ničesar pravega sklenili.

Edini realni zaključek teh razgovorov med franc. in nemškimi državniki je ustanovitev nemško-franc. odbora in določitev njegovega delovnega programa. Skušali bodo, da se na osnovi delovanja tega odbora dogradijo nemško-francoski prijateljski odnošaji in trgovsko industrijsko sodelovanje. Posebej se bodo razvijali francoski in nemški odnošaji v pogledu brodarstva in letalstva. O vprašanjih, s katerimi naj se specifično bavi francosko-nemški odbor, niso ničesar konkretnega določili. Nasprotno so vse to prepustili odboru samemu z edinim pogojem, da se ne sme omejiti izključno le na francosko-nemške zadeve, **marveč da mora svoje delovanje posplošiti in internacijonalizirati.** Prva dolžnost tega odbora bo, da dovede v normalen tek odnošaje med vsemi državami. V splošnem je določeno, da nameni tega odbora ne smejo biti enostranski, da ta odbor ne sme zastopati francosko-nemške orijentacije, marveč da se mora ozirati tudi na internacijonalno sodelovanje, da mora motriti vsa vprašanja in tudi takšna, ki se neposredno tičejo tudi drugih držav. Končno se delovanje odbora ne bo razvijalo le v okviru uradnih formul, nego se mu bo dala čim večja elastičnost.

Francoski in nemški državniki so govorili tudi o možnosti skupnega delovanja izven nemških meja, pa tudi v francoskih kolonijah. O kakem nemškem kolonijalnem mandatu ni bilo govora. **Pričakujejo, da se bo nemško-francoski odbor sestal nekako sredi oktobra t. l.**

Berlin, 29. septembra. n. Glede rezultatov francosko-nemških razgovorov prevladuje med javnostjo splošno zadovoljstvo, čeprav so morali ugotoviti, **da berlinski sestanek ni dal posebnih stvarnih političnih rezultatov.** Nekateri menijo, da so na izrecno željo francoske delegacije opustili objavo vseh političnih momentov.

Komentarji nemških listov.

Berlin, 29. septembra. n. Tisk opozarja janost, naj nikakor ne gleda na vso stvar s prevelikim optimizmom. Kar je doseženo, je malo, **a vendar je storjen prvi in najvažnejši korak za francosko-nemško sodelovanje v bodočnosti.** »Germania« ugotavlja dobro voljo, ki obstoja na obeh straneh, in pravi, da ni dvoma, da sta francoska ministra odnesla s seboj nazaj domov najboljše vtise, ker so se vsi uradni in neuradni krogi potrudili, da bi bilo gostoma njuno bivanje v Berlinu čim ugodnejše. »Berliner Tageblatt« pravi, da bo imel nemško-francoski odbor hvaležne naloge. »Vorwärts« se veseli, da so v nemško-francoskem odboru zastopani poleg industrijcev, tudi francoski in nemški delavci, in ugotavlja, da ne bo sporazuma med kapitalisti mimo volje delavskih mas. **»Vossische Zeitung« konstatira, da je zmagal duh Stressemannov.** »Börsen Kourier« naglaša, da je dobro pred vsem to, da se francosko-nemškemu odboru niso dale določene in zaokrožene naloge, da se njegovo delovanje ob vsaki uri razširiti. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pa je mnenja, da je spričo berlinskih razgovorov nastal z ozirom na gospodarsko krizo nov položaj. Francija je pričela uvidevati, da brez sodelovanja drugih ničesar ne more doseči, da tudi ničesar ne more proti Nemčiji in niti brez Nemčije.

Vtis na Madjarskem.

Budimpešta, 29. septembra. n. Obisk francoskih ministrov v Berlinu so madjarski listi in madjarska javnost spremljali z velikim zanimanjem. Listi pripisujejo sestankom nemških in francoskih državnikov v Berlinu epohalen pomen. V svojih uvodnikih komentirajo berlinske sestanke in pravijo, da mora sporazum uspeti, ker je zgrajen na temelju trdne olje.

Optimistična izjava g. Lavala.

Berlin, 29. septembra. d. Povodom svojega odhoda iz Berlina je francoski ministrski predsednik Laval izjavil napram novinarjem: »Z uspehom naših dogovorov sem zelo zadovoljen. **Oba pretekla dneva sta zgodovinske važnosti in pomenita važno etapo na potu k trajnemu sporazumu med nemško in francosko državo.** Začetek je storjen, ustvarjena vez se ne sme več raztrgati.« Zunanji minister Briand pa je na podobna vprašanja novinarjev na kratko dejal: »Morda se je kaj spremenilo.« Ko je vlak s francoskimi ministri dospel v Aachen na postajo, sta oba ministra napram novinarjem izpregovorila par besed o rezultatu pogajanj. Občinstvo pa jima je obema prirejalo navdušene oacije.

Angleška nacionalna vlada na razpotju

Vprašanje novih volitev je izzvalo resna nesoglasja med člani koalicijske vlade Mac Donald za enotno nacijonalno fronto — Vprašanje zaščitnih carin drugi vzrok nesoglasij

London, 29. septembra. AA. Davi je prispela iz balmoralskega gradu v buchinghamško palačo kraljevska dvojica. Spremljala sta jo Gloucersterski vojvoda in princ Jurij. V Eustonu jo je pozdravil Waleški princ. Kralj bo sprejel danes popoldne ministrskega predsednika MacDonalda v avdijenci. Poročajo, da bo MacDonald informiral kralja o sedanjem političnem položaju.

Pozneje bo ministrski predsednik predsedoval seji ministrskega sveta. Odločitev glede volitev bo padla šele v sredo. Tedaj bo MacDonald obvestil voditelje opozicije, kdaj namerava vlada zaključiti parlamentarno zasedanje.

Poročajo, da je MacDonald mnenja, naj sedanje probleme reši vlada, v kateri bi bile zastopane vse tri politične stranke v državi. Ker je položaj še nejasen in se nekaj časa najbrž ne bo razčistil, se ministrski predsednik noče vezati na nobeno določeno formulo: **ali naj bo trgovina še nadalje svobodna, ali naj se uvedejo carine.** MacDonald bi rajši pustil vladi popolnoma svobodne roke, naj se posluži sredstev, ki bi najbolj koristila narodu.

Ta želja, osvoboditi se spremenljivih političnih naziranj, se je kristalizirala v frazi o »zdravniškem mandatu«.

»Times« uporabljajoč to metaforo, menijo, da potrebuje narod zdravnika, ki je gotov samega sebe, ima dostop do vseh zdravil in ki uživa popolno zaupanje naroda. Podpora ministrskemu predsedniku zahteva resničnih političnih žrtev in popolno zaupanje.

List zaključuje, da je za narodni preporod potrebna široka in reprezentativna vlada.

London, 29. septembra. n. Iz dobroobveščenih krogov izhajajo vesti, da je MacDonald na včerajšnji seji vlade utemeljil svoje stališče glede razpusta parlamenta in novih volitev. MacDonald zastopa stališče, da je Veliki Britaniji sedaj potrebna močna in solidna vlada. Volitve bi se morale po njegovem mnenju izvršiti samo v primeru, da nastopijo pri njih vse stranke, ki sedaj sodelujejo v vladi, kompaktno. Med liberalci pa je zavladala razdvojenost in mnogo liberalnih poslancev odločno odklanja volitve. MacDonald je izjavil, da on in njegovi laburistični prijatelji ne bodo odnehali od tega, da se razpišejo volitve v tem smislu, čeprav bi se morali v nasprotnem primeru umakniti iz političnega življenja. **Edinstvena nacijonalna fronta bi mogla edina garantirati sedanji vladi, da bodo razpust parlamenta in nove volitve dale dobre posledice.**

London, 29. septembra. n. Zahteva konservativcev, da se takoj razpusti parlament in razpišejo nove volitve, **je izzvala v vladi krizo.** Na seji vlade, ki je sinoči trajala več ko dve uri, so mnogo razpravljali o volitvah. Od 10 ministrov pa so se 4 izjavili proti volitvam.

Novi praški občinski svet

Praga, 29. septembra. d. Novi praški občinski svet je z ozirom na stranke sestavljen tako-le: češkoslovaški narodni socijalci imajo 23 mandatov, narodni demokrati 15, socijalni demokrati 14, narodna liga 11, češka ljudska stranka 6, samostojni obrtniki 5 in najemniška in posestniška stranka vsaka po 2 mandata, češki agrarci 2 mandata, fašisti (Gajda) 1 mandat. Od Nemcev ima nemška delovna in gospodarska zajednica 2 mandata, židovska stranka 2 mandata, nemška volilna enota 1 mandat in nemški socijalni demokrati 1 mandat.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Dve, tri — o krizi

Val svetovne gospodarske krize je zajel mogočne gospodarske edinice, velike države, ki so se mogle ponašati s svojo prosperiteto in ki so z milijardnim izvozom svojih produktov in svojega denarja zalagale ves zunanji svet. Pri nas občutimo le najskrajnejše tresljaje tega valovanja. Pa čeprav naše kmetsko gospodarstvo v svoji primitivni solidnosti ob krizi industrije prenese več, kakor države, ki se pretežno opirajo na industrijo, vendar so tudi v agrarni državi vzajemni odnošaji do industrije dovolj tesni, da propast industrije lahko katastrofalno vpliva na kmetijsko bogastvo. Naj bo ta resnica rahel opomin vsem, ki stavijo samo na eno karto. Če danes agrarne države čutijo potrebo po tesnejši kartelizaciji, da čim uspešnejše organizirajo agrarni trg, tedaj je to slišen odmev na klic krize v industriji.

Mnogo zdravnikov je zbranih krog bolniške postelje. Teoretiki in praktiki, kapacitete na gospodarskem polju razglabljajo o vzrokih današnjega gospodarskega položaja. Saj je ta gospodarski položaj tako edinstven, da ima malo predhodnikov, na katerih bi se mogli učiti in zgledovati.

Glede glavnega vzroka so si pač vsi edini, da leži v posledicah svetovne vojne, ki je uničila mnogo človeških življenj, producentov in konsumentov, mnogo gospodarskih dobrin, revolucijonarno prevrgla normalni gospodarski razvoj. In zemlja, ki se je tako katastrofalno stresla, se še danes ni umirila. Narodi si stoje še vedno v sovražnih pozicijah nasproti. Ena tretjina Evrope in dve tretjini Azije sta izločeni iz rednega gospodarskega obtoka. Na milijone konsumentov se zapira konsumu produktov. In teh je ob silnem razvoju tehnike relativno mnogo več, nego takrat, ko jim je bila še svobodna pot v ves civilizirani in necivilizirani svet. Dobili smo nove osnovne ekonomske pojme o racijonalizaciji, standardizaciji, kar vse pospešuje ne samo izboljšanje, ampak neizmerno povišanje produkcije s prihranitvijo človeške delovne sile.

Tu je zastavila ena teorija svoja izvajanja ob iskanju vzrokov gospodarski depresiji. Na eni strani hiperprodukcija tako agrarnih kakor industrijskih produktov, po drugi strani zmanjšani konsum. Zavoljo racijonalizacije je sproščenih vedno več človeških delovnih sil, za konsum nesposobnih. Kupna sila ostalih konsumentov pa je toliko zmanjšana, da ne zmore obstoječih cen produktov. V posledici tega je padec cen sirovinam in praproduktom po eni, restrinkcija industrijskih obratov po drugi strani. V tem usodepolnem vrtincu se z nezmanjšano bežnostjo giblje gospodarstvo.

Druga teorija pravi, da je velika razlika med cenami praproduktov in med onimi gotovih izdelkov že posledica, ne pa vzrok. Saj bi bila taka razlika le na veliko korist kupcem sirovin in prodajalcem izdelkov. Pa je ravno narobe. Niti nadprodukcija, niti neenaki razvoj v cenah ne moreta biti zadovoljivo tolmačenje za vzroke krize. Velike zaloge blaga ne izvirajo iz nadprodukcije, marveč iz nezadostnega konsuma, ta pa iz **nezadostnih plačilnih sredstev.** Zato je hoteno znižanje produkcije, zadržanje zalog, njih omejeno spravljanje v promet prav nesposobno sredstvo, da se prepreči padec cen. Pomaga samo eno sredstvo, **plačilna sredstva prilagoditi količini blaga.** Tu je odrekel današnji kapitalistični sistem. Nastal je valutarni zastoj. Niso toliko padle cene, kakor da je zrasla vrednost zlata.

Ne moremo si prikriti, da so prav dogodki poslednjih dni dali prav tej drugi teoriji. Bogata Anglija je morala opustiti zlato valuto, ker zanjo ni imela več zakonite podlage v tresorjih svoje banke. Amerika in Francija sta nakopičili ogromne zaloge zlata. S tem odtezata svetovni financi vitalno silo. USA imajo zlate rezerve za okroglo 900 milijonov funtov, Francija za okroglo štiristo milijonov. Ta velikanski kapital nedostaja svetovnemu gospodarstvu. Odtod glavni vzrok kriza.

Eno je gotovo, da se kriza lokalno rešiti ne da, kakor zanjo tudi ni iskati lokalnih vzrokov. Nasilna rešitev problema v manjših gospodarskih edinicah je povsem nesposobno, dostikrat celo škodljivo sredstvo. Je lahko dvorezen noč za to državo samo. Zaščitna carina, eksportne premije, nasilno znižanje cen so prav začasna, pa tudi zelo draga sredstva. **Trdih zakonov gospodarstva ne moreš ustavljati v njih končnem učinku,** gredo preko takih malenkostnih mer.

Ob ozdravljenju zla morajo vzajemno sodelovati celi kontinenti. Gospodarska Panevropa, še ne porojena, je že zvezda v zatonu. Značilen je apel iz sicer tako zapetega in ponosnega Washingtona, ki je poslej poznal samo eno geslo: plačajte mi svoje dolgove. Dolžnost Amerike, kakor tudi Francije je, **da spravita svoje zlato bogastvo v promet v obliki dolgoročnih kreditov.** Poživeti morata trg, investirati, pa tudi kupovati, ne pa — kakor zlasti Amerika — ob svoji meji postavljati visoke carinske barijere. Potem je v neizbežni posledici pričakovati **stabilizacije cen vseh sirovin na znosni višini.** Temu bode sledil čez čas samo po sebi **adekvaten standard v cenah fabrikatov in izdelkov.** Trusti, karteli, sindikati morajo dobiti svojo zakonito ureditev, ki zabranjuje izključno kapitalistično gospodarstvo in s tem čezmerne dobičke. Kolektivizem, ki ga ni istovetiti z etatizmom, ne sme nadalje ostati strašilo, pred katerim iz neumevnega strahu zapiramo svoje oči.

Predpogoj pa — kakor rečeno — je vzajemno sodelovanje gospodarstva vsega sveta. Poslednji časi so nazorno pokazali, da je to gospodarstvo enoten, čeprav zelo komplicirani mehanizem. Naloga vas državnikov je, da odstranite najbolj ovirajoče zapreke medsebojnemu sporazumu: nezaupanje, zavist, mržnjo, prav posebno pa še težnjo, skušati obogateti na škodo svojega soseda. Ne pustite, da vam zaupanega dela neizprosni ekonomski zakoni, sicer bolj počasi, pa nevzdržno in spojeno z velikimi žrtvami — sami ne opravijo.

Vprašanje premirja v oboroževanju

Resolucija razorožitvene komisije -- Apel na vlade članice Društva narodov

Ženeva, 29. septembra. AA. Mednarodna komisija za razorožitev je na svoji včerajšnji seji izglasovala resolucijo, **s katero se sprejema premirje v oboroževanju.** Resolucija med drugim naproša Svet Društva narodov, naj se obrne na vlade, zastopane na razorožitveni konferenci, da bi te vlade pokazale voljo za zagotovitev in organizacijo miru in dale dokazov o tem, da ne bodo ničesar storile, kar bi merilo na povečanje oboroževanja. Dalje prosi resolucija Svet Društva narodov, naj bi zahteval od vlad, zastopanih na konferenci, izjavo o tem, ali bi bile od 1. novembra t. l. pripravljene skleniti enoletno premirje v oboroževanju.

Razorožitvena komisija je na koncu sprejela poročilo, v katerem naglaša, da programi raznih držav pri utrjevanju, grajenju in zamenjavanju bojnih ladij in pri normalni opremi vojske in mornarice ne nasprotujejo odredbam načrta o premirju v oboroževanju.

Ženeva, 29. septembra. AA. Razorožitvena komisija Društva narodov je izdala na vse narode svečan apel, naj prestanejo začasno z oboroževanjem.

Delo konference okrogle mize

Gandhi se pogaja z voditelji muslimanov

London, 29. septembra. AA. Sinoči sta Gandhi in Aga Khan razpravljala tri ure o indskem komunalnem problemu. Debate so se udeležili tudi drugi muslimanski delegati na indski konferenci. Razgovori se bodo nadaljevali. Delegati sikhov in drugih zatiranih razredov se sestanejo v četrtek. Skušali se bodo sporazumeti.

Zastopniki teh manjših skupin so se bali, da bi se pri sporazumu med večjimi skupinami ne upoštevali. Ministrski predsednik je pa včeraj izjavil, da se bo rešilo manjšinsko vprašanje v celoti in ne samo spor med hindujci in muslimani.

Listi odobravajo mnenje ministrskega predsednika, da je manjšinski problem notranjepolitična zadeva Indijcev in da naj voditelji manjšin nosijo odgovornost.

»Times« pravijo, da manjšine lahko računajo pri svojih pogajanjih na angleško pomoč. Zapomniti si pa morajo, da rešijo to vprašanje lahko samo Indijci, ker je problem medsebojnega zaupanja. Vsiljen sporazum ne bi bila nobena rešitev.

»Manchester Guardian« pravi: »Nihče razen Indijcev ne more diktirati pogojev ali pa razsojati. Razna vprašanja o načinu volitev so bistveno indska notranja zadeva. Večkrat se je trdilo, da Anglija pozdravlja spor med hindujci in muslimani. To je popolnoma brez podlage.

Angleži bi pozdravili sporazum med hindujci in muslimani, ker bi se tako olajšala ustanovitev vseindske zvezne samouprave.«

Padec funta in poljske finance

Poljski izvoz v Anglijo se bo zmanjšal -- Državne finance ne bodo trpele

Varšava, 29. septembra. AA. Poljska agencija poroča, da je ravnatelj Trgovske banke, bivši minister Glivic, dal včeraj zastopnikom listov izjavo o reperkusijah, do katerih bi moglo priti v finančnem položaju Poljske zaradi krize angleške valute. Glivic je obžaloval, **da utegne padec funta vplivati na poljski izvoz, zlasti na izvoz poljskega blaga v Anglijo.** Nikakor pa ne more stanje angleških financ vplivati na splošno finančno stanje Poljske. Angleška udeležba pri dolgoročnih poljskih posojilih je bila prav neznatna; Anglija je s Poljsko delala v glavnem nekaj malega s krediti v sladkorni in škrobovi industriji. Angleški kratkoročni krediti do treh mesecev so relativno zelo maloštevilni. **Zato ne bo imel padec funta v tem trenutku nikakega vpliva na poljske finance.**

Glasovi o bližnjem sklicanju konsistorija

Vršil bi se že v decembru -- Imenovano bo več novih kardinalov in škofov

Rim, 29. septembra. n. Vatikanski državni tajnik msgr. Pacelli je odpotoval v Švico, kjer namerava prebiti svoj dopust. Med vatikanskimi krogi pa so pričele krožiti govorice, **po katerih se bo v decembru t. l. vršil v Vatikanu tajni in javni konsistorij.** Že nekaj mesecev se vršijo priprave za to cerkveno zborovanje, ki so ga mesec za mesecem odlagali. Razlog za odgoditev konsistorija je za enkrat neznan. Pravijo pa, da je bil papež iz političnih razlogov vsakrat prisiljen, da je konsistorij odgodil. Med te razloge prištevajo v prvi vrsti nasprostva, ki so v zadnjem času nastala med Vatikanom in rimsko vlado in ki so se šele pred kratkim polegla. Poslednji konsitorij se je vršil lani v mesecu juniju. Od tedaj je umrlo 15 kardinalov in pomankanje kardinalov se je že precej občutilo. Napovedujejo, da bo na bližnjem konsistoriju papež imenoval nove kardinale, poleg njih pa tudi mnogo novih škofov na raznih izpraznjenih italijanskih mestih. Vatikanski krogi pogrevajo istočasno že stare govorice o ostavki državnega tajnika msgr. Pacellija in pravijo, da bo na tem konsistoriju njegova ostavka sprejeta. Za njegovega naslednika se imenuje kot najresnejši kandidat sedanji Pacellijev pomočnik in vatikanski državni podtajnik msgr. dr. Pizzardo.

Novi krvavi izgredi v Španiji

Madrid, 29. septembra. AA. Iz Salamanke poročajo, da je prišlo pri demonstracijah poljskih delavcev v vaseh Palasiosi in Los Ribios do spopada med delavci in državljansko gardo, ki je bila prisiljena nastopiti proti demonstrantom z orožjem. Dva človeka sta mrtva.

Položaj v Mandžuriji

Šanghaj, 29. septembra. AA. Japonska vlada je odstranila svoje čete z območja mandžurske železnice. Na glavnih križiščih so ostali samo oddelki, da nadzirajo prometne naprave.

Po nekih vesteh nameravajo Japonci proglasiti Mandžurijo in del Mongolije za neodvisno republiko.

Zgube Francoske banke

Pariz, 29. septembra. n. Zaradi padca funta sterlinga je francoska Narodna banka izgubila 2 milijardi frankov.

Konferenca jugoslovanskih škofov

Zagreb, 29. septembra. k. Dne 12. oktobra se bo v Zagrebu vršila konferenca jugoslovanskih škofov pod vodstvom nadškofa dr. A. Bauerja. Od 5. oktobra dalje se bodo vršile škofijske in nadškofijske duhovne vaje.

Finančna komisija DN na Madjarskem

Budimpešta, 29. septembra. n. Madjarska vlada je dobila uradno obvestilo, da prispe 7. okt. v Budimpešto finančna komisija DN, ki bo pregledala madjarski finančni položaj. Nekaj dni poprej pride na Madjarsko tehnični odbor te komisije.

Sovražnosti med Bolivijo in Paragvajem

La Paz, 29. septembra. AA. Vojni minister Bolivije javlja, da so redne paragvajske čete iznenada napadle trdnjavo Aquarica. Napad paragvajskih čet je bil odbit. Vojno ministrstvo je odposlalo v Aquarico več oficirjev generalnega štaba z letalom, da uvedejo preiskavo o napadu paragvajskih čet.

Položaj angleškega funta

London, 29. septembra. AA. Na inozemskih borzah se je funt nadalje popravil. Na londonski borzi so bili državni papirji čvrsti. Prometa pa ni bilo, ker ni še rešno vprašanje parlamentarnih volitev.

Atentati na vlake tudi v Ameriki

Santiago v Čilu, 29. septembra. AA. Neznani banditi so oddali več strelov na vlak, v katerem sta bila kandidata za predsedstvo republike dr. Montero in dr. Alessandri. Dr. Alessandri je bil lahko ranjen.

Listi smatrajo, da gre za komunistični atentat proti dr. Monteru, odločnem nasprotniku komunizma.

Za veličino naroda in moč države!

Tako označuje **vladna volilna proklamacija** kot glavni cilj volitev. Za veličino naroda in moč države je torej ono geslo, ki bo na dan 8. novembra združilo vse zavedne Jugoslovane, da pred vsem svetom manifestirajo svoje jugoslovansko prepričanje.

Kakor je gotovo, da bodo na dan volitev vsi zavedni Jugoslovani storili svojo dolžnost, tako pa je potrebno, da tudi v predvolivnem boju store vse, da bo 8. november čim sijajnejši dan zmage za jugoslovansko misel. In to svojo patriotsko dolžnost bodo gotovo v polni meri izpolnili, če bodo vedno imeli pred očmi glavni cilj volitev in če jih nikdar prav nobena stvar ne bo mogla odvrniti od tega glavnega cilja.

Za veličino naroda in moč države! V ta namen se vrše volitve in za ta cilj mora tudi v predvolilnem času stati vsak Jugoslovan trdno kot skala. Nobenega dvoma ni, da se bo z gotovih krogov skušalo z vse mogočimi »novicami« omajati zaupanje volivcev. Zlasti v času gospodarske krize ne bo težko vedno znova iznajti razne alarmantne vesti. Vse te vesti pa se morajo razbiti ob zavednosti borcev za jugoslovansko misel. Kakor hitro se pojavi kakšna takšna izmišljotina, že jo morajo zavedni Jugoslovani v kali zadušiti in odkriti vso njeno neresničnost. Obenem pa mora biti s tem združena krepka propaganda za jugoslovansko misel.

Kakor je že v predvolivnem času običajno, je verjetno, da bodo nekateri skušali tudi pri teh volitvah predvsem zasigurati svoje razne osebne zadevice. Vsem tem je treba z vso odločnostjo povedati, da gre pri sedanjih volitvah za veličino in moč Jugoslavije, ne pa za majhne zadevice posameznikov.

Da bo uspeh velik, bo treba tudi mnogo in požrtvovalno delati. Vršiti pa bo treba tudi marsikateri neprijeten posel. A tudi najbolj neprijeten ne sme nikogar oplašiti, ker vsak se mora zavedati, da gre pri volitvah za najvišji cilj, ki je vreden vsake žrtve in za katerega ni nikdar mogoče dovolj delati.

Niso več tisti časi, ko je šlo za to, da zmaga ta ali oni kandidat, ta ali oni krog ljudi. Sedaj gre za zmago jugoslovanske misli in to mora imeti vedno vsakdo pred očmi in potem bodo volitve v resnici imele popolen uspeh in dale to, kar hočemo vsi, da bo naša draga Jugoslavija močna in silna.

Za veličino naroda in moč države je sedanje volivno geslo in za zmago tega gesla vsi na delo in z vsemi svojimi silami!

Žrebanje srečk državne loterije

Beograd, 29. septembra. l. Pri današnjem žrebanju državne razredne loterije so bili izžrebani sledeči večji dobitki: 10.000 Din srečke št. 36.195, 42.269, 42.269, 49.900, 51.107, 56.052, 24.778, in 99.295, 20.000 Din je zadela srečka št. 23.523, 30.000 Din srečki št. 27.408 in 18.132, 40.000 Din je zadela srečka št. 70.357.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 29. septembra. d. Danes je prispelo 13 vagonov jugoslovanskih sliv.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 29. septembra. d. Jasneje, topleje, mirno vreme.

Drobne vesti

Madrid, 29. septembra. AA. Oblast je odkrila anarhistično organizacijo, ki je imela nalogo, da pobija sedanjo vlado.

Vatikan, 29. septembra. AA. Sv. oče papež Pij XI. je včeraj sprejel v zasebni avdijenci msgr. Paccinija, avditorja beograjske nuncijature.

Kodanj, 29. septembra. AA. Vlada bo danes predložila zakonski načrt o ukinitvi zlate podlage do 1. novembra.

Pariz, 29. septembra. AA. Predsednik republike Doumer je včeraj svečano otvoril hišo za letalce, v kateri bodo imeli zavetišče bolni letalci.

Pariz, 29. septembra. AA. Včeraj sta bila pri maršalu Lyauteyju na kolonijalni razstavi na obedu kanadski senator in delegat v Društvu narodov Filip Beaubien in kanadski pravosodni minister Hughes Guthrie.

Pariz, 29. septembra. AA. Danes sta semkaj pripotovala belgijski kralj in kraljica.

Helsingfors, 29. septembra. AA. Finska vlada bo še nadalje ohranila zlati standard.

Amsterdam, 29. septembra. AA. Holandska narodna banka je zvišala eskontno mero z 2 na 3%.

Dublin, 29. septembra. AA. Irska narodna banka je zvišala eskontno mero s 5 in pol na 6 in pol odstotkov.

Sofija, 29. septembra. n. Bolgarska Narodna banka je z današnjim dnem povišala diskontno mero od 8·5 na 9·5, obrestno mero na posojila pa od 9·5 na 10·9 odstotkov

Odhod srezkega načelnika dr. Ogrina iz Kamnika

Pred par dnevi se je poslovil od nas g. sreski načelnik vl. svetnik dr. Fran Ogrin in odšel na novo službeno mesto v Kranj. Njegova premestitev je prišla tako nepričakovano, da je spočetka kar verjeti nismo mogli, odšel pa je tudi tako nenadoma, da se niti dostojno nismo mogli posloviti od njega. Osem let je bil g. vl. svetnik med nami in z vso njemu lastno koncilijantnostjo upravljal svoje težko in odgovorno mesto, vedno prijazen in ljubeznjiv, ob vsaki priliki in vsakomur pripravljen pomagati. Podrejenemu uradništvu je bil bolj oče kot pa šef. Zlasti vneto pa se je trudil za procvit in napredek mesta Kamnika. Da se je Kamnik v zadnjih letih predramil iz mrtvila in dolgoletnega spanja in tako napredoval, je v veliki meri zasluga g. vl. svetnika dr. Ogrina. Njegovo ime je zvezano z vsako akcijo, ki se je započela in izvršila v korist in napredek kamniškega okraja. Ne bomo naštevali zaslug, ki jih ima pri akciji za zgradbo cest v Kamniško Bistrico in v Luče, pri gradnji novega mestnega kopališča, pri akciji za gradnjo železnice v Tuhinjski dolini itd., poudarjamo samo, da bi brez njegove inicijative in vneme, s katero se je zavzel za vsako stvar, marsikatero teh vprašanj ostalo še do danes na mrtvi točki. Veliko se je trudil g. vl. svetnik za povzdigo tujskega prometa v Kamnku kot sreski načelnik in kot predsednik tujsko-prometnega društva, katerega je vodil od ustanovitve in v katerem bo nepogrešljiv. Z vsemi močmi je vedno podpiral sploh vsako delo, ki je bilo v korist Kamniku. Kamnik mu dolguje veliko, veliko zahvalo in prav težko ga bo pogrešal. Kranju moremo pa iskreno čestitati, da je dobil v svojo sredo tako vzornega uradnika in tako vnetega javnega delavca. Kamničani pa ga bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Koča na Smrekovcu pri Šoštanju

Šoštanj, 28. septembra.

Dopis »Planinska koča na Smrekovcu je dograjena« v »Jugoslovanu« od 25. t. m. je imel podnaslov: Edina v Dravski banovini v višini 1400 m. To ni pravilno. Saj so nekatere v triglavskem pogorju za 1000 m višje. Toda koča na Smrekovcu je menda edina v Dravski banovini, ki bo v višini 1400 m imela vodovod in pozneje tudi prho. Smrekovec je redka planina, ki ima dobrih 100 m pod vrhom 3 močne vrelce, ki napajajo pritoke Savinje, Ljubnico pri Ljubnem in Ljubijo pod Mozirjem (zanimiva primerjava za jezikoslovce: Ljubija, Ljubnica, Ljubljanica, Ljubljana). Če bodo dopuščala sredstva, bo iz enega vrelca mogoče napraviti kopalni bazen. To bo redka prilika, da se bo mogel turist ali izletnik v precejšnji višini kopati v vodi, se solnčiti v višinskem solncu in vdihavati zdravilen zrak smrekovih gozdov, po katerih obilici ima gora svoje ime. Kraj in koča sta tedaj kaj pripravna za daljše bivanje in bo ta ugodnost privabila marsiktero družino, da prebije tu vsaj del svojega dopusta in si za mal denar okrepi dušo in telo.

Senzacija brzopoteznega turnirja v radiu

Drevi ob 20 boste lahko doma sledili pri radiu prvemu velemojstrskemu šahovskemu brzopoteznemu turnirju, na katerem bodo sodelovali svetovni šahovski velemojstri dr. Aljehin, dr. Tartakower, Niemcović, dr. Vidmar. Čuli boste govoriti največjega sodobnega šahovskega genija, svetovnega prvaka dr. Aljehina in kibicirali boste lahko napetim partijam, ki jih bodo turnirja.

Radio-Ljubljana je razpisal na prva dva zmagovalca nagrade. Šahistom se torej za pravkar končanim blejskim turnirjem nudi že zopet nova senzacija, svojevrstna v naši državi in v našem radiu. Aljehin je odnesel prvo mesto z Bleda; kdo ve kdo ga bo danes v našem radiu?! Morda dr. Vidmar? To bi bila za vse naše jugoslovanske šahiste najlepša zmaga, ki jo bo ponesel naš radio v svet.

Vrlo zanimivo je slediti poteku igre pri brzoturnirjih; vsaj tukaj ne bo dolgotrajnega čakanja na poteze igralcev, ki pri resnih partijah zagreni nepotrpežljivemu igralcu njegovo kibiciranje. Toliko, da napovedovalec pove storjeno potezo in že sledi nova poteza. Pa še nekaj! Zgodi se tudi mojstrom, da pri brzopoteznem turnirju prezro v časovni stiski za premišljevanje kako potezo, ki jo šahovski »pacerc« ne bi naredil. Ker je pričakovati, da se Tartakower in Niemcović kot poznana šaljivca poleg dr. Vidmarja ne bosta mogla vzdržati hudomušnih opazk, se obeta tudi v tem pogledu poslušalcem svojevrsten užitek. Torej, nasvidenje drevi ob 20. v radiu.

Razvoj naše damske frizerske obrti

Danes, ko postaja damska frizerska obrt vedno bolj važna, ne bo odveč, če se ozremo malo v preteklost. Ko sem bil pred štiridesetimi leti še mlad pomočnik, je bila ta obrt še skoraj neznana. — V onem času se je posvečala vsa brivska in frizerska pažnja čistoči in higieni v brivnicah. Morda je bila ta pažnja takrat še večja kakor je danes, ker takrat še nismo poznali čopiča in umivalne gobe, ki sta glavna raznašalca raznih kožnih bolezni. Damskih salonov in frizerjev je bilo na slovanskem jugu zelo malo, pa še ti so bili ali Nemci ali pa Italijani. Še razmeroma pozno so pričeli hoditi posamezni naši pomočniki na Dunaj, v Gradec ter v Berlin, kjer so se specializirali in usposobili za damske frizerje. — Obiskovali so tudi razne strokovne tečaje, katere so prirejali tamkajšnji mojstri. V te tečaje so proti nagradi sprejemali tudi mlade mojstre.

Tako je iz teh strokovnih tečajev izšlo precej dobrih in spretnih damskih frizerjev Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so po vrnitvi v domovino dobili prav dobre pozicije, bodisi kot specializirani pomočniki, bodisi kot samostojni mojstri. Naša damska frizerska stroka datira v svojih početkih torej iz časov zadnjega desetletja prejšnjega stoletja. Vendar moramo resnici na ljubo omeniti, da so bili tudi že poprej posamezni strokovnjaki, ki so radevolje sprejemali v uk pridne učence in pomočnike.

Takega razmaha, kakor ga zaznamujemo v zadnjem desetletju, posebno v poslednjih sedmih letih, odkar se je uveljavila moda pristriženih frizur, ondulacije in trajnih kodrov, pa seveda ni bilo. V tem poslednjem času se je skoraj vsaka večja brivnica preuredila tudi v damski frizerski salon in vsaj vsak drugi brivski mojster je poskrbel, da se je vsaj nekoliko naučil onduliranja. Ako tega ni mogel doseči doma, je šel v tujino.

Posebno je bil zopet Dunaj tisto mesto, kamor so se zatekali naši novi damski frizerji, da dokončajo tri ali šesttedenski kurz za ondulacijo in striženje dečjih frizur. Seveda je bilo to izobraževanje zanje precej drago. Ali so pa ti kurzi zadostovali in še zadoščajo, o tem nimam namena sedaj tu razpravljati. To bo vedel vsakdo najbolje sam. Toda moda ženskih kratkih las in ondulacije se je širila s tako naglico, da sami mojstri dela niso mogli zmagovati, potrebovali so pomožnega osobja, katerega ni bilo mnogo na razpolago. Ker tujcev brez posebnega dovoljenja oblasti ni bilo mogoče stalno namestiti, so si nekateri pomagali s takozvanimi »Kurs-Mädli«, katerih je bilo v prvem času po naših salonih več ko preveč. Ko je pa prišel izučeni naraščaj, nekaj pomočnikov in pomočnic, so bila ta dekleta odpuščena in so pričela šušmariti na škodo onih, ki so jih spravili k delu.

Sedanje stanje pomočnikov in pomočnic je nekoliko boljše, vendar nam pa zares dobro izurjenih pomočnic in pomočnikov še vedno primanjkuje. To pomanjkanje so opazili frizerski mojstri, pa tudi pomočniki, ter so segli po samopomoči. Mojstri so pričeli sami prirejati svoje izpopolnjevalne strokovne tečaje in ob zaključku tekme v friziranju z nagradami. Ta način izpopolnjevanja se je pokazal kot pravilen in napredku primeren. Pa tudi oni pomočniki in pomočnice, ki skrbe za svojo boljšo bodočnost, so začeli po vseh naših večjih mestih snovati take tečaje, ki so že doslej pokazali dobre rezultate in dali več zmožnih frizerskih pomočnikov ter celo nekaj mladih mojstrov.

Tudi pri nas v Mariboru so že lansko leto ustanovili naši pomočniki prvi tak frizerski strokovni tečaj, ki pa žal ni končal s takimi uspehi, kakor se je pričakovalo. Krivi so bili tega mordа sami pomočniki, ki se niso dovolj zavedali pomena za bodočnost, ali pa tudi vodstvo. Kljub temu se je pomočniški zbor odločil tudi letos za tak nadaljevalni tečaj, ki bo trajal 6 meseceve, tako da bo lahko zares koristil pomočnikom in mojstrom. Zato je dolžnost vsakega pomočnika, da se vpiše v tečaj in vztraja do konca, ko bo mogel javno pokazati, koliko se je naučil, ker znanje in zmožnost sta pogoja za bodočnost.

Naposled pripominjam, da bi tudi naša zadruga morala skrbeti za boljši naraščaj naše stroke, kakor je skrbela doslej. To, kar velja za vzgojo frizerskega naraščaja v Mariboru in v Sloveniji, velja tudi za vso Jugoslavijo. Časi, ko se je tu in tam lahko še šušmarilo, so minili, zmagala bo samo kvaliteta sposobnosti in znanja!

Fran Novak, Maribor.

Začela se je — sezona divjih lovcev

Kranj, 28. septembra.

V soboto ponoči, kake četrt ure po 21 zvečer so orožniki aretirali brata Janeza in Jožefa Š. iz Potoč pri Preddvoru. Oba sta znana divja lovca, katerih ne manjka v Kokriški dolini. Z neprevidno drznostjo napravljajo ti nepoklicani lovci včasih ogromno škodo v bogatih loviščih pod Storžičem in Grintovcem.

Orožniki so oba brata preiskali in našli pri Janezu v nahrbniku lovsko puško in naboje. En naboj se je nahajal že v puškini cevi. Puška je bila taka, da se da razklopiti. Razen tega je imel Janez v nahrbtniku tudi daljnogled.

Oba brata sta bila brez dvoma pripravljena za lovski pohod. Izgovarjala sta se zelo nerodno in eden drugemu v izjavah nasprotovala. Janez je trdil, da puška ni njegova in da ga je povabil posestnik Krč iz Zg. Kokre, kar pa ni bilo res. Končno sta brata le priznala, da sta bila namejena na lov v Krčevo lovišče, ki ga ima v zakupu živinozdravnik g. Korošec iz Kranja. Puško sta imela skrito v gozdu, kjer sta sekala drva. Nobeden od bratov nima dovoljenja za lov niti orožnega lista, ki jima je bil radi pogostih lovskih tatvin odvzet.

Primer bratov Š. bo gotovo resen opomin vsem onim lovskim tatovom, ki so imeli za letošnjo lovsko dobo gotovo že pripravljene načrte.

Nove stavbe v Radovljici

Živahna letošnja stavbna sezona tudi v Radovljici

Stanovanjska kriza je imela v pretekli stavbeni sezoni tudi v Radovljici svoje posledice. Mestece z 836 prebivalci je pokazalo prav živahno gradbeno delavnost. Nove hiše so zgrajene v duhu najmodernejših potreb in so hišice in vile prava dika in okras že itak po prirodi jako lepemu radovljiškemu okolišu. Pri gradnji so bili zaposleni domači ljudje, nekaj del pa so prevzeli tudi blejski stavbeniki. Na prijazni ravnici, s prekrasnim razgledom na slikovitost vsega okolja, so za šolsko zgradbo postavili štiri jako lepe, vilam slične stanovanjske hiše. Svoje, enonadstropne domove so si zgradili železniški postajenačelnik v Radovljici g. Ramovš, zidarski mojster Grilc, klobučar Bogataj in trgovec pletilne industrije g. Vidic. Hiša slednjega je največja. Ko bodo hiše popolnoma izdelane in dobe okoli svoje vrtove, bodo stanovalci pravi srečneži, ker je tod higijensko neoporečen svet, brez prahu, z dovolj zraka, solnca in svetlobe. Pečarski mojster Zaplotnik si je postavil nižje Sokolskega doma prvovrstno, lepo stanovanjsko hišo s trgovskimi lokali v pritličju. Posestnik Urevc je docela prenovil svojo hišo v mestu. Do cela je renovirano tudi gospodarsko poslopje, ki se mu je, baje zaradi bližine železnice, rušilo zidovje. V novi preobleki je stanovanjska hiša Varlovih in Debeljakovih v predmestju na Gradišču, kjer so stavbo precej adaptirali. Skupino stavb so sezidali ob glavni cesti proti Begunjam. Stanovanjsko hišo z obrtniškimi lokali si je zgradil mizarski mojster Mohorič; zelo tudi ugaja dom učiteljice Zupančeve.

Poleg novih hiš skrbe gospodarji za olepšavo in prijetno zunanjost starejših stavb. Moderni del Radovljice v drevoredu od šole do Sokolskega doma je malone ves prenovljen. Manjka pa v gornjem delu drevoreda robnikov, ki bi enotnost ceste povečali. V vse nove stavbe je speljana elektrika, vodovod in je deloma poskrbljeno za kanalizacijo.

Največjo, uradno stavbo pa nameravajo Radovljičani šele postaviti. Trinadstropna palača z 50 m v fasadi bo rešila vprašanje uradnih prostorov, ki so sedaj raztreseni vse vprek po Radovljici. V pritlične prostore se vselijo občinski urad, žandarmerijska stanica in finančna kontrola. Vse prvo nadstropje bo namenjeno potrebam radovljiškega sreskega načelstva. Drugo in tretje nadstropje se uporabi za stanovanja uradništva, ki je sedaj ob prihodu v mesto zaradi strehe čestokrat v neprilikah.

Kolodvorski okoliš je sedaj urejen. Srednji del lesenega mostu ob radovljiški postaji je sedaj izmenjan z novim iz železobetonske konstrukcije. Delo je solidno izvedla tvrdka Slavec iz Kranja. Z ozirom na radovljiške prilike se je letos mesto prav pohvalno povzpelo in je storilo k celotnemu napredku zadovoljiv korak naprej.

Puška se mu je sprožila in mu razmesarila roko

Trbovlje, 29. septembra.

Težka nesreča gozdnega čuvaja

Včeraj okrog 12. ure opoldne je rudniški gozdni čuvaj g. Pesko Karol v okolišu rudniških zalivalnih naprav na takozvanem R 2 v Retju v službi preganjal otroke, ki v okolici pasejo koze, ker je to po večini varstveni gozd. Pri tem je nosil, kakor vedno v službi, nabasano puško na rami, držeč z desno roko za ustje cevi. Ko je korakal skozi gosto vejevje in grmičevje, se je neka veja obesila ob sprožilec puške, ki se je sprožila ter Pesku roko strašno razmesarila. Težko ranjenemu Pesku je takoj prihitel na pomoč neki delavec, ki ga je za silo obvezal ter ga spravil v rudniško bolnico.

Radio

Ljubljana, sreda, 30. septembra. Opoldanski program odpade. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Literarna ura: Levstikova satira (prof. Fr. Koblar). 20.00 Prvi velemojstrski šahovski brzoturnir v radiu. 22.00 Čas, dnevne vesti.

Beograd, sreda, 30. septembra. 10.00 Osnovnošolska ura. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.35 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Ruske narodne melodije na harmoniko. 17.30 Radio orkester. 19.30 Predavanje. 20.00 Narodne melodije. 20.30 Berlin. 22.00 Dnevne vesti.

Zagreb, sreda, 30. septembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Plošče. 18.30 Novice. 20.00 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Berlin. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Zvočni film.

Praga, sreda, 12.30 Bratislava. 14.10 Plošče. 13.05 Koncert. 15.50 Otroška ura. 17.00 Večerni koncert. 19.35 Plošče. 20.30 Evropski koncert iz Berlina, večerni koncert. 23.30 Noćni koncert.

Ljubljana, četrtek, 1. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 20.00 Jože Gregorič: Kmetski upori. 20.30 Koncert Radio kvarteta (gg. prof. Jeraj, Bravničar, Beršnik, Eržen). 21.30 Operni dueti, izvajata gg. Jože Gostič in Marjan Rus. 22.00 Šlagerje poje g. Mirko Premelč. 22.30 Čas, dnevne vesti.

Beograd, četrtek, 1. oktobra. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.35 Poročila. 16.00 Plošče. 17.00 Citre. 17.30 Plošče. 18.00 Popoldanski koncert. 20.00 Medicinsko predavanje. 20.30 Ljubljana. 22.30 Poročila. 22.50 Radio orkester.

Zagreb, četrtek, 1. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Radio orkester. 18.30 Poročila. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Ljubljana. 20.30 Poročila in vreme. 22.40 Sprehod po Evropi.

Praga, četrtek, 1. oktobra. 14.30 Bratislava. 17.10 Plošče. 19.05 Prenos iz studija. 21.00 Poljudni koncert. 22.15 Prenos iz Rima.

Claude Anet:

Arijana

55

Roman ruske deklice.

»Ali hočeš, da ti povem dogodek, ki ti bo pojasnil, kakšno je bilo razmerje med menoj in materjo? Bilo je leto pred njeno smrtjo in smo živeli v Rimu. Meni je bilo trinajst let. Govorila in pisala sem prav tako dobro italijanski kakor ruski. Nekega dne je prišla mati k meni v sobo. Bila je videti v zadregi. Izročila mi je neko svoje pismo v italijanščini, ki ga je sama napisala: »Čuj mala, tu imam pismo, ki ga moraš popraviti. Z nekim prijateljem piševa skupaj italijanski roman, roman v pismih. Ti znaš bolje italijanski od mene. Zato mi moraš pomagati in popraviti zgolj pravopisne napake.« Odšla je, jaz pa sem prebrala pismo. Nezmiselno ljubezensko beblanje, v katerem se je junakinja opajala s spomini na prejšnje ljubezenske sestanke in prosila novih. — Bilo je polno pogreškov. Popravila sem pismo in ga izročila zvečer materi brez besede. Zahvalila se mi je in ni več o tem govorila. — Moreš si misliti, da nisem bila tako neumna, da bi verjela njeni pripovedki. — Spomnila sem se nekega pomorskega častnika, ki je bil prejšnje čase večkrat pri nas in je pozneje izginil.

Zdaj veš, kako sem bila vzgojena, moj gospod kritik; le poskusi mi še kaj očitati.«

Konstantin je vzdihnil in molčal.

XVIII.

Med krizo, ki jo je preživljal, je Konstantin pogostoma obiskoval svojo prijateljico Natašo, zlasti kadar je bil razburjen in nemiren. Zbežal je iz nevihtnega ozračja hotela Nationala in se zatekel v drug svet, kjer so kraljevali mir, pohlevnost in dobrota. Zdelo se mu je, da mu ni živeti brez otožnega nasmeška prijateljice Nataše. V njeni bližini se mu je zdelo, da bo laže prenesel bližajočo se ločitev od svoje ljubice in s tem zvezano bolest, ki se je je bal.

Pogostoma je večerjal pri njej in ni Arijani tega prikrival. Odkar je sklenil, da se loči od Arijane, se je njegovo vedenje do nje docela izpremenilo, govoril je bolj odkrito z njo in ni ji prikrival svojih pogostih obiskov pri mladi gospe. Arijana ga je ravnodušno poslušala.

»Uporabila bom svojo prostot tako, da pojdem z nekim prijateljem v gledališče,« je dejala.

Zvečer je sedel z Natašo na divanu in se pogovarjal z njo, medtem ko je samovar brnel na mizi. Nataša je bila večkrat redkobesedna. Opazovala je Konstantina. Včasih je prišel k njej z razjarjenim obličjem, nervozen, utrujen in ciničnih besed; drugič je bil ljubezniv, smehjal se je in imel zopet v oblasti svoje občutke. — Uganila je, da se vrši v njem neka drama, pri kateri ni ona nič udeležena. Nikoli nista govorila o Arijani; po nekem tihem dogovoru nista je smela imenovati, toda v njihovih mislih je nepretrgoma živela.

V takih mirnih urah je Konstantin večkrat objel prijateljico in pritisnil svoje ustne na njeno rame. Ni se branila; prepustila se je njegovim nevarnim božanjem. Z užitkom sta podaljševala dvoumni položaj, v katerem sta se izživljali Konstantinovo obotavljanje in Natašina boječnost.

Konstantin se je silno začudil, ko ga je Nataša nekoč naravnost vprašala:

»Ali ljubite Arijano Nikolajevno?«

Bilo je to kmalu po Silvestrovem in po Arijanini povesti, v kateri mu je priznala svoje obiske pri Vladimiru Ivanoviču. Konstantin je bil ves izbegan.

Pri tem vprašanju se je zdrznil. Glas, ki ga je tu slišal, se mu je zdel le odmev njegove vesti. Za hip se je pomišljal, nato pa je rekel z mirno gotovostjo:

»Ne, ne ljubim je. Živel sem z njo, imam jo prav rad, ker je izredno nadarjena, duhovita in strastna. Iz nekih razlogov, ki vam jih ne morem razložiti, ker jih sam ne razumem, je trdovratno in s peklensko spretnostjo dosegla, da ne more med nama ljubezen vzkliti. Morda me ona ljubi. Toda rajši bi umrla, kakor da bi mi dala to zgolj spoznati. Jaz bi jo bil morda vzljubil, toda ni hotela tega. Zato sem sklenil, da jo zapustim. Najina ločitev se bliža, zato mi dovolite, da ne govorim o tem. Zaživela bo zopet svojim pustolovščinam, iščoč izkušenj. To ni niti romantika, ker nikoli nisem naletel na tako hladno srce, na tako razumno in brezmejno vihravo glavo, združeno s tako kipečo čutnostjo. — In prost bom...« poklonil se je Nataši. »Draga prijateljica, danes me več ne izprašujte. Odpotoval bom v Petrograd, in ko se vrnem, dovolite mi, da se povabim k vam.«

Iz Dravske banovine

Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine štev. 59. z dne 30. septembra 1931 ima sledečo vsebino: Kraljeva odločba o razpisu volitev v narodno skupščino. — Zakon o pošti, telegrafu in telefonu. — Uredba o določitvi vrednosti stanovanj civ. drž. uslužbencev. — Odločba o znižanju draginjskih doklad. — Odločba o pridelitvi srezov banovinam in okrožnim inspektoratom. — Dopolnitev uredbe o cenah kruha. — Tolmačenja po zakonu o volitvah poslancev. — Objava o oprostitvi od taks v volitvenem poslovanju. — Popravek v objavi zakona o volitvah narodnih poslancev. — Popravek v objavi odločbe o znižanju osebnih drag. doklad. — Popravek v uredbi o določitvi vrednosti stanovanj civ. drž. uslužbencem. — Popravek v uredbi o odseku za evidenco važnih odločb in o načelnih odločbah kasacijskega sodišča. — Notifikaciji glede avtorske pravice. — Objava glede pobiranja obč. trošarin v l. 1931. v občini Sevnica. — Razne objave iz »Službenih novin«.

d **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d **Kdor hoče sebi** ali svojcem dobro, se včlani pri »Vzajemni pomoči« reg. pom. blag. v Ljubljani, Borštnikov trg 3, I. nadstr., in si zavaruje najcenejše posmrtninsko podporo. 1634

d **Prodaja žrebcev na žrebčarni na Selu pri Ljubljani.** V sredo 7. oktobra t. l. ob pol 15. uri bodo na žrebčarni na Selu pri Ljubljani na javni dražbi prodali več žrebcev angleške in lipicanske pasme in en amerikanski kasač.

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna **Jos. Reich.** 398-2

Ljubljana

Sreda, 30. septembra 1931: Jeronim. Pravoslavni, 17. septembra: Sofija.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajsti cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*

■ **Uradne ure** od 1. oktobra 1931 do 30. aprila 1932 se določajo ob delavnikih od 8. do pol 13. in od pol 16. do 18. ure, a ob sobotah od 8. do 14. ure. — Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani.

■ **Vsem, ki se zanimajo za novodobno prehrano.** Ob priliki predavanj **o pripravljanju zelenjadi za uživanje v presnem stanju in o novodobni prehrani** sploh na letošnji zelenjadni razstavi na velesejmu je bila od več strani izražena želja, naj bi se kaj več storilo za širjenje tega vsaj za splošnost še novega, pa vendar važnega gibanja. Vabim torej vse interesente (obojega spola) na sestanek, ki bo **drevi ob 20** v brezalkoholni gostilni (Hotel Union, vhod iz Frančiškanske ulice). Namen sestanka je pred vsem ta, da se spoznamo in da se posvetujemo o raznih vprašanjih, ki se tičejo novodobnih načel, po katerih naj se pripravlja človeška hrana. Zlasti bi bilo rešiti vprašanje eventuelne tozadevne organizacije, prirejanje predavanj in tečajev, dobavo potrebščin, ki se ne dobe doma in še več drugih. — H. Humek.

■ **Händelov oratorij »Samson«**, ki je na sporedu »Sloginega« koncerta v soboto 3. oktobra t. l. v unionski dvorani v Mariboru, je glasba, ki ne potrebuje nobene posebne razlage. Njen slog in izraz je tako jasen, da je vsakomur razumljiv že ko posluša skladbo prvič. Ljubitelji glasbene umetnosti 18. stoletja naj ne zamude te prilike poslušati ta veličastni oratorij, ki se prvič izvaja v Mariboru. Vsebina oratorija, ki je vezana v lični knjižici, se dobi za Din 5·— v trgovini Zlata Brišnik in Josip Höfer; istotam se dobe tudi vstopnice po običajnih koncertnih cenah.

■ **Vspon na Mont Blanc.** Drevi bo predaval g. dr. Reya Oskar o svoji turi na Mont Blanc s skioptičnimi slikami ob 20 v salonu hotela Miklič. Vstopnine ni. — Klub esperantistov v Ljubljani vabi esperantiste k skioptičnemu predavanju dr. Reye.

■ **MOTOH kava dnevno sveža!** Kličite telefon 2577! 1470

■ **Iz bolnice.** V splošno bolnico so prepeljali z rešilnim vozom več ponesrečencev. 11-letna hči posestnika Marija Štrumblova je padla s kolesa in si nalomila desno nogo. — 17-letnemu zidarskemu vajencu Ludviku Janežiču iz Gameljnov je na neki stavbi na Ježici padla zidna opeka na glavo in ga težko poškodovala. — 21-letnega lončarja Ignaca Widerwola iz Dolenje vasi je v prepiru sunil tovariš z nožem v desno roko. — 5-letna hči posestnika Fani Štigličeva iz Vevč je pogoltnila žebljiček. — 32-letni zidarski pomočnik Anton Zabukovec z Vodovodne ceste 76 je šel z nekim tovarišem preiskušat svojo moč. To preizkušanje se je pa precej nesrečno končalo za Zabukovca, ker mu je tovariš v svoji vnemi, da ga premaga, nalomil hrbtenico.

■ **Tatvina kolesa.** Skladišniku Ivanu Čibeju iz Stožic je bilo ukradeno izpred vinotoča na Dunajski cesti pri Sv. Krištofu kolo »Triglav«, vredno 1000 Din.

Celje

* **Uradni dan Zbornice TOI v Ljubljani za Celje in celjsko okolico** bo v torek 6. oktobra od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici gremija trgovcev, Razlagova ulica štev. 8, pritličje, levo. Stranke, ki želijo kak nasvet v zadevah, ki jih zastopa zbornica, se vabijo, da se v omenjenem času oglase.

* **Okoliško deško narodno šolo** obiskuje letos 647 učencev. V prvem razredu, ki ima dve vsporednici, je 144 učencev. Velik naval je bil letos na otroški vrtec, vsled česar je vodstvo moralo odkloniti večje število otrok. Potreba otroškega vrtca je zlasti za industrijsko Gaberje zelo velika in bo treba čim prej za to predmestje ustanoviti nov vrtec.

* **Nov vozni red mestnih avtobusov.** S 1. oktobrom se uvedejo na progah mestnih avtobusov sledeče spremembe. Proga Celje - Rog. Slatina se skrajša do Sv. Jurija ob juž. žel. s povratkom od tam ob 13·34 proti Celju. Proga Celje - Rečica se skrajša do Mozirja in opusti jutranja ter večerna vožnja. Proga Celje - Logarska dolina se skrajša do Luč; ta avtobus bo vozil tudi v trg Rečico, dočim je poleti vozil mimo njega. Na progi Celje - Podsreda se zniža voznina na Din 38 za celo progo, za ostale postaje sorazmerno. Za čas od 1. oktobra do 1. junija se zniža nekoliko tudi voznina na progi Celje - Luče, oziroma Celje - Mozirje. Na vseh progah se vpeljejo tur in retur karte, veljavne za dva dni z deset do dvajsetodstotnim popustom, to pa samo s končnih in važnejših postaj. Na vseh drugih progah ostane vse neizpremenjeno.

* **Strokovna gostilničarska nadaljevalna šola.** Vpisovanje bo v petek 2. oktobra od 14. do 15. ure v pisarni deške meščanske šole. Vsak učenec plača Din 50 kot prispevek za učila. Šolo morajo obiskovati vsi vajenci gostilničarske, hotelirske in kavarniške obrti iz Celja in okolice.

* **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je v javni bolnici umrla ga. Pavla Dernovšek roj. Krulc, soproga odvetnika g. dr. Drnovška v Laškem, stara komaj 32 let. — V Karlsdorfu pri Gradcu je 25. t. m. umrla ga. Marija Dremel, mati ge. Mici Rudolf v Celju, v visoki starosti 74 let. — Bodi pokojnicama ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Razporedi za rentnino.** Mestno načelstvo razglaša, da so razporedi za rentnino za davčno leto 1931 pri davčni upravi v Celju razgrnjeni na javni vpogled od 28. septembra do vključno 5. oktobra in da so se posameznim davčnim zavezancem dostavili posebni plačilni nalogi.

* **Nalezljive bolezni v Celju in okolici.** V času od 8. do 14. septembra je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 1; škrlatica v mestu 1, v okolici 2; davica v mestu oba slučaja ozdravela, v okolici 4.

* **Najdbe in izgube.** V mestu je bil najden zavitek z raznim brivskim orodjem. Na zavitku je naslov »Puškar Anton«. Dobi se na policiji. — Med predstavo akrobatov je bila izgubljena zlata broša, vredna 500 Din. Na poti z Brega do Razlagove ulice je bila z nekega voza izgubljena vinta, vredna 200 Din. Najditelji naj oddajo stvari na policiji.

* **Mestni kino** predvaja danes in jutri stoodstotni kriminalnalni zvočni velefilm »Tiger«, v glavnih vlogah Charlotte Suza in Harry Frank. Dve zvočni predigri.

* **Krava pohodila dečka.** V Zgornji Ložnici pri Žalcu je 14-letnega Stanteta Josipa, sina hlapca, pohodila krava ter mu pri tem zlomila desno nogo in levo roko. Težko ponesrečenega Stanteta so prepeljali v celjsko javno bolnico.

Maribor

m **Prihod češkoslovaških vojnih dobrovoljcev.** V petek, 2. oktobra prispejo skozi Maribor češkoslovaški vojni dobrovoljci, namenjeni v Beograd na letošnji kongres Mate antante vojnih dobrovoljcev in na svečanosti, ki bodo pri razvitju dobrovoljskega prapora, ki ga je poklonil Nj. Vel. kralj ob petnajstletnici krvavih dobrudžanskih borb jugoslovanskim dobrovoljcem. Bratski češkoslovaški delegaciji se pripravlja v Mariboru izredno svečan sprejem, na kar že sedaj opozarjamo mariborsko nacijonalno javnost.

m **Odlikovanje.** S prvo nagrado za sadjarske stroje je bila na veliki razstavi v Beogradu odlikovana tukajšnja tvrdka Peter Miovič. Čestitamo!

m **Zaključek reklamacij.** Zadnji dan reklamacij v ponedeljek je bilo vloženih več reklamacij za popravo volilnih imenikov, kakor ves čas poprej. Vseh je sedaj nad 100.

m **Učiteljski upokojenci!** Jutri, v četrtek 1. oktobra bo ob običajni popoldanski uri tovariški sestanek v gostilni Koštomaj.

m **Članom Narodne odbrane, Jugoslovanske matice in Strelske družine.** V petek točno ob 1.45 vsi na glavni kolodvor k sprejemu češkoslovaških vojnih dobrovoljcev.

m **Prvi nastop Sokola v Limbušu.** Mlado Sokolsko društvo v Limbušu bo priredilo v nedeljo 4. oktobra ob 14·30 na svojem novem letnem telovadišču prvi javni nastop. Po nastopu veselica s srečolovom. Svirala bo vojaška godba iz Maribora.

m **Z okrožnega inspektorata.** K naši včerajšnji notici o spremembi na okrožnem inspektoratu pripominjamo, da je nismo prejeli iz urada in ni točna. Gospod okrožni inspektor dr. Schaubach ostane še nadalje na svojem mestu.

m **Proslava Gromove petindvajsetletnice.** Član našega Narodnega gledališča g. Edo Grom bo slavil v torek, dne 6. oktobra petindvajsetletnico svojega gledališkega delovanja. V proslavo se bo vprizorila tragedija »Meyerling«, v kateri bo jubilant igral vlogo nadvojvode Rudolfa.

m **Koncentracija gospodarskih korporacij.** Zastopniki mariborskih gospodarskih korporacij, trgovskega gremija, gostilničarske zadruge itd. so sklenili namestiti vsa svoja tajništva v hiši trgovskega gremija v Jurčičevi ulici, kjer jim bo na razpolago 10 sob.

m **Občni zbor učiteljskega društva** za mariborski šolski okraj bo v soboto 3. t. m. ob 9'30 v Narodnem domu. Najvažnejša točka razpravljanju bo vprašanje, ali naj se društvo razdeli na dve okrajni organizaciji ali ne.

m **Vpokojitev.** Pri tukajnšji davčni upravi sta bila trajno vpokojena davčna kontrolorja g. Ivan **Rojko** in g. France **Franc**.

m **Predavanje o Slovencih v Macedoniji.** V četrtek 1. oktobra ob 20. uri zvečer bo v dvorani Narodnega doma predavanje o slovenski koloniji v južni Srbiji. Predaval bo g. Janko Furlan, ki živi že več časa v koloniji in pozna prav dobro tamošnje razmere. Zato se vabijo interesenti, da se predavanja udeleže v čim večjem številu.

m **Ljudska univerza v Mariboru** prične s svojim delom dne 2. oktobra t. l. S tem stopa v 10. leto svojega delovanja in poskusila bo, da bo stala njena desetletnica v znamenju izbranega programa! Sezono otvori akademski slikar g. Božidar Jakac, ki bo govoril 2. oktobra na podlagi interesantnih projekcijskih slik o svojih vtisih o Ameriki, ki si jih je nabral v teku svojega dolgega tamkajšnjega bivanja, posebno med slovenskimi naseljenci. 9. oktobra pa koncertira naš odlični operni pevec Sv. Banovec, ki bo pel slovenske in zamorske pesmi.

m **»Volpone« na mariborskem odru.** Mariborska gledališka sezona se bo otvorila jutri, v četrtek 1 .oktobra. Kot prva premiera se bo vprizorila »Volpone«, delo Shakespearjevega sodobnika Bena Jonsona. »Volpone« je klasična komedija, ki na satiričen način način šiba pohlepnost po denarju. pohoto in skopuštvo. Ob priliki prve vprizoritve te komedije na dunajskem »Burgtheatru« je kritika označila »Volpone« za enega izmed največjih dogodkov v tem gledališču. Mariborsko vprizoritev režira Jože Kovič, nove dekoracije je naslikal gled. slikar Ussar. Občinstvo se opozarja, da bo gledališče zakurjeno. — Ves ta teden se še sprejemajo prijave novih abonentov. Opozarjamo na gledališki abonma, prav posebno radi tega, ker so vsi popusti ukinjeni.

m **Invalidska tombola.** Kakor smo že sporočili, priredi Krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Mariboru v nedeljo 4. oktobra ob 14. uri na Trgu svobode veliko javno tombolo v korist in podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Cenjeni javnosti sporočamo, da bo ta prireditev zopet ena najlepših. Med glavnimi dobitki so: prva tombola: kompletna opremljena spalnica s posteljnino vred; druga: šivalni stroj znamke »Bobin«; tretja: moško ali žensko kolo; četrta: kompletna kuhinjska kredenca; peta: fantovsko kolo; šesta: otomana; sedma: voz premoga; osma: klaftra drv. Razen tega še krasnih 15 desetink, 35 petink, 50 četrtink, 100 tern in 250 amb. Glavni dobitki so razstavljeni v izložbah trgovine K. Preis v Gosposki ulici. Tombolske karte po Din 2·50 so občinstvu na razpolago v vseh tobačnih trafikah in v invalidski pisarni med uradnimi urami v sredo in soboto od 9. do 10. ure, Rotovški trg 1.

m **Za rekrute.** Po naredbi ministrstva vojske in mornarice si morajo nabaviti vsi rekrutinovinci enake kovčege sive barve, širine in višine 0·35 m, dolžine 0·70 m, z ravnim pokrovom. V notranjosti naj ima kovčeg na levi strani predal za krtače, širine 0·12 in dolžine 0·10 m. Predpisane kovčege naj si nabavijo odslej vsi rekruti-novinci pravočasno, tudi oni, ki bodo letos pozvani na odsluženje kadrovskega roka.

m **V soboto dne 3. oktobra vsi v Narodni dom** na veselico, ki jo priredi pevsko društvo »Jadran«! 2196

m **Za brezposelne.** Borza dela v Mariboru nudi namestitev: 5 hlapcem, 3 pastirjem, 5 vinničarjem z družino, 2 pristavnikoma (majerjema), 6 poljskim delavcem, 5 tapetarjem, 4 krojačem, mlinarju, 2 sodarjema, mizarju, 4 čevljarjem, lesnemu delavcu, kovaču, raznim vajencem obrtnih strok, 9 deklam, gospodinji, hišni šivilji, šivilji za šivanje perila, 3 natakaricam, 14 kuharicam, vzgojiteljici, 23 služkinjam, 2 varuškama, 3 sobaricam, postrežnici, tekačici, modistinji in šiviljski ter trgovski vajenki.

m **Kinematografi.** Grajski kino: »Žena za eno noč«. — Kino Union: »Sonja, moja sestrična iz Varšave«.

m **Težkoatletska prireditev.** Težki atleti SSK Maratona bodo v soboto, dne 10. oktobra nastopili v dvorani Zadružne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti.

m **Nezgode in nesreče.** Včeraj so bili prepeljani v tukajšnjo bolnico 19-letni pri Völkerju uslužbeni šofer Jurij Ostojič, ki je padel s kolesa in si zlomil levo ključnico, 18-letna v Betnavski ulici stanujoča delavka Roza Horvatova, kateri je stroj zmečkal desno roko, 57-letni Anton Nomardin iz Studencev, ki si je pri padcu z voza poškodoval rebra, 11-letna na Teznu stanujoča ključavničarjeva hči Antonija Šteberjeva, ki je padla z voza in si poškodovala levo roko v zapestju, in 28-letni v Mariboru stanujoči vulkanizer Fran Trbuc, ki je padel s kolesa in si zlomil desno ključnico.

m **Živčni napad.** Radi živčnega napada se je pred borzo dela na Rotovžkem trgu osnesvestil v ponedeljek 30-letni delavec Matija Krivec iz Orehove vasi. Po prvi pomoči se je sam napotil domov.

m **Obravnava proti Mohorku.** Zaslišavanje sedemkratnega roparskega morilca Rudolfa Mohorka je definitivno zaključena. Razprava bo pred tukajšnjim velikim senatom koncem oktobra, in sicer v bivši porotni dvorani.

m **Vlom.** V noči od ponedeljka na torek je neznanec vlomil v skladišče mizarskega mojstra Razborška pod državnim mostom. Odnesel je samo en stol, vse drugo je pustil na miru.

m **Deložacija.** Zadruga »Marstan« na Koroški cesti št. 12 je bila včeraj deložirana.

m **Aretacije.** V ponedeljek so bili v Mariboru aretirani: Viktor K. radi predpisov o vodenju avtomobilov, Friderik Č. radi tatvine denarja in Rudolf F. in tovariši iz Nemčije radi prepevanja po hišah.

m **Poneverba.** Friderik Čeh, mesarski pomočnik pri mesarskem mojstru Vrbovšku, je izmaknil gospodarju hranilno knjižico nekega tukajšnjega denarnega zavoda in dvignil prvič 2000, drugič pa 500 Din. Ko je gospodar tatvino in poneverbo opazil, je Čeh dejanje priznal in dejal, da je denar porabil za poravnavo nekih svojih dolgov. Bil je aretiran in izročen sodišču.

Kranj

Pevke Sokolice. Sokolsko društvo obvešča sestre pevke in ostale ljubiteljice petja, da sprejema prijave za ženski oz. mešani zbor v Narodnem domu. Pevske vaje se bodo vršile vsak torek in četrtek ob 20. uri. Petje vodita glasbeni učitelj g. Fakin in njegova soproga.

Otvoritev gledališke sezone. Gledališki oder Narodne čitalnice v Kranju bo otvoril letošnjo sezono v petek 2. oktobra s H. Ibsenovo dramo »Strahovi«. Oder bo vprizoril letos par res umetniških del. Sodelujejo prvovrstne moči.

Zagorje

Pričetek obrtne šole. V nedeljo 4. oktobra se prične trgovska in obrtno nadaljevalna šola.

Škrlatinka. Glede na odredbo okrožnega zdravnika g. dr. Tomo Zarnika so prenehali s poukom na zagorski osnovni šoli, ker so zboleli otroci šolske sluginje na škrlatinki. Pouk se bo zopet redno vršil v petek. Ostali razredi, ki niso nameščeni v šoli, imajo nemoten pouk. Bati se je, da se ne bi škrlatinka razširila — zato starši, bodite budni in kličite zdravnika!

Nogometna tekma, ki bi se morala v nedeljo vršiti med SK Zagorjem in SK Trbovlje, je morala odpasti, ker so začeli baš ta dan s sortiranjem deponiranega premoga.

Iz drugih banovin

Za pobijanje gobavosti, proti prodaji strupov in vprašanje šolskih zdravnikov

Kongres otolaringologov v Zagrebu je bil v soboto zaključen. Udeleženci so nato napravili izlet od Sušaka do Kotora in nazaj. Uspehi kongresa so zelo važni. Pripravil je vse potrebno za prvi vseslovanski kongres in sklenil važne predloge glede pobijanja gobavosti in prodajanja jedkih tekočin. Gobavcev je v naši državi vedno več. Bolnišnica za gobavce v Sarajevu je za vse te bolnike mnogo premajhna. Na kongresu so zdravniki sklenili, da je najprvo potrebno razširiti bolnico za gobavce v Sarajevu, ker se bo le na ta način preprečilo širjenje te strašne bolezni med ljudstvom. Glede prodaje jedkih tekočin so referenti ugotovili, da se hoče največ samomorilcev v naši državi zastrupiti z jedkimi tekočinami, katere dobe v prosti prodaji. Zaradi tega naj bi se strogo pazilo nad prodajo koncentrirane ocetne kisline in lužne raztopine in vseh drugih jedkih tekočin. Glede šolskih zdravnikov so na kongresu sklenili, da je toliko šolskih otrok z boleznimi v grlu, nosu in ustih, da bi bil potreben poseben zdravnik za te vrste bolezni, ki bi nadziral vse osnovne šole, in to v vseh mestih, ki imajo nad 40.000 prebivalcev. Znano je, da ravno te bolezni najbolj ovirajo otroka v duševnem razvoju.

Posledice nespametnega tekmovanja

Neki Jakob Božič iz Mostarja je hotel tolči v Sarajevu svetovni rekord v plesanju modernih plesov. Svetovni rekord v tej budalosti imajo Italijani. Božič je začel plesati v »Gledališki restavraciji« v Sarajevu, odkoder so ga morali odpeljati v bolnico. Plesal je neprenehoma 190 ur in naposled padel v nezavest. V bolnici se še vedno ni prebudil iz globoke nezavesti.

b **Jugoslovanski dobrovoljski pokret.** Ob priliki proslave 15-letnice borbe dobrovoljcev na Dobrudži in blagoslovitve zastave Zveze dobrovoljcev ter kongresa Male antante dobrovoljcev, ki bo v Beogradu 3. in 4. oktobra t. l., so priobčile zagrebške »Novosti« že več člankov o jugoslovanskem dobrovoljskem pokretu. Včerajšnja številka priobčuje zanimive podrobnosti o dobrovoljskem pokretu leta 1917 in 1918 v Ameriki, Italiji in Avstraliji. Posebno poglavje govori o dobrovoljskem pokretu v Italiji in o dr. Ljudevitu **Pivku** iz Maribora, ki je skoval leta 1916 »carzansko zaroto«.

b **Letalo tvrdke Baťa v Zagrebu.** Te dni je priletel v Zagreb avijon tvrdke Baťa, ki bo ostal stalno v Zagrebu. Je najmodernejše vrste Pussboth. Služil bo za trgovske posle tvrdke v Jugoslaviji.

b **Novačan v sarajevskem gledališču.** V repertoar sarajevskega gledališča, ki bo letos slavilo tudi 10-letnico obstoja, je uvrščen tudi Novačanov »Herman Celjski«.

b **Za pasivne kraje.** Oblastni odbor Rdečega križa v Zagrebu, ki je začel nabirati prispevke za pasivne kraje, po vsej državi, je sprejel do včeraj 294.314 Din.

b **Smrt najstarejšega jugoslovanskega tiografa.** V Gradačcu v Bosni je umrl 81-letni Rudolf **Deselbruner**, ki je bil najstarejši tipograf v Jugoslaviji. Bil je sin zdravnika iz Osijeka in se je že kot deček posvetil grafičarski stroki. V Hrvatskem Primorju in v Liki se je boril proti Kuhnovem režimu in izdal svoj list ter bil zaradi političnega udejstvovanja obsojen na 2 leti ječe. Leta 1901 ga je sprejel dr. Matko Laginja v svojo tiskarno v Puli, kjer je Deselbruner delal kot stavec. Ko je onemogel, je živel pri svojem sinu, ki je učitelj v Gradačcu. Dobival je tudi podporo od Zveze grafičnih delavcev.

b **Mestnim uradnikom v Zagrebu bodo znižali plače.** Mestno načelstvo v Zagrebu že pripravlja materijal za sestavo novega mestnega proračuna, ki bo po banovi okrožnici nižji kakor letošnji. Zaradi tega bo mestna občina znižala tudi svojim uradnikom plače. Glede tega znižanja je več predlogov, najbrže pa bo obveljal predlog, da se bodo plače mestnih uslužbencev zagrebške občine izenačile s plačami državnih uradnikov, kakor to želi banova okrožnica.

b **Strašna smrt triletnega otroka.** V Brezovici pri Zagrebu je seljak Jurij Čižmešije kuhal doma v velikem loncu sirotko. Njegov 3-letni sinček Josip se je v kuhinji igral in po nesrečnem naključju padel v lonec z vrelo tekočino. Otrok je seljaku umrl v rokah, med tem ko ga je nesel k zdravniku.

b **Krvavo maščevanje po treh letih.** V Banoštu pri Sremski Mitrovici se je dogodil strašen zločin. Kmet Vukašin Veselinović se je maščeval nad sosedom Milivojem Acimovićem, kateremu je že pred tremi leti po nekem pretepu z njim zagrozil, da se mu bo ob priliki strašno maščeval. Po tem pretepu je Vukašin postal Ačimovićev prijatelj samo zato, da bi se lažje nad njim maščeval. Pred dnevi je našel Ačimovića v družbi s seljaki in takoj pomislil na krvno osveto. Izpeljal ga je iz gostilne na polje in ga tam ustrelil. Sum je padel takoj na Vukašina, ki se je po aretaciji izgovarjal, da ga je Acimović napadel in da ga je ustrelil v samoobrambi.

Ptuj

p **Težka telesna poškodba.** Anton Bohl, 9-letni sin kočarja iz Grajenščaka pri Vurbergu, se je skrivoma spravil na tovorni avto trgovca Majheniča iz Ptuja, in ko je bil ta že v polnem teku, padel in obležal na cesti s teškimi poškodbami po celem telesu. Prepeljan je bil v tukajšnjo bolnišnico.

p **Razpis službe.** Tukajšnja katastrska uprava razpisuje mesto pisarniške moči (dnevničarja). Nastop službe takoj. Prošnje je vložiti pri katastrski upravi v Ptuju s potrebnimi dokazili o šolski izobrazbi.

p **Izstop iz službe.** Tehnični vodja tovarne za čevlje »Petovia« g. Tatscher je izstopil iz službe. Izstop je v zvezi z nameravano redukcijo kot posledica gospodarske krize.

p **Volilni imeniki.** Tukajšnjo okrajno sodišče je končno prejelo volilne imenike od vseh občin ptujskega sodnega okraja, katerih je 79. Celotno število upravičenih volilcev v celem sodnem okraju znaša 11.600, in sicer levi breg 6219, in desni breg 5381.

p **Proslava v Minoritski cerkvi.** Proslava blagoslovitve prenovljenega velikega altarja v župni cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptuju bo v nedeljo, 4. t. m., in sicer: ob 6 uri sv. maša, katero opravi ptujski prošt dr. Žagar. Slavnostni govor bo imel svet. Franc Gomilšek. — Po 14 uri bo tombola na Florjanskem trgu. Dobitkov je 50. Čisti dobiček tombole je namenjen za kritje stroškov pri popravilu cerkve.

p **Zasledovanje.** Predrzneža Damjana V. iz Ljubljane, o katerem smo poročali včeraj, zasleduje sedaj tukajšnja policija tudi zaradi tatvine. Izginil je baje v Maribor.

Novo mesto

Pretepi in njih posledice. V kandijsko bolnico usmiljenih bratov so pripeljali težko ranjenega tesarskega pomočnika Franca Božiča, doma iz Župuž pod tolstovrškim gradom. Zadnjo nedeljo ga je potegnilo v Gradišče, ki kot njegova rojstna vas spada pod šentjernejski zvon. Praznovali so tam običajno vsakoletno žegnanje. To je po večni dolenjski navadi končalo s tepežem. Prišli so Vrhpoljčani, stari nasprotniki dolinskih fantov, zbrali so se »domači«, beseda je dala besedo in na odprti cesti so se udarili z vsem, kar je kdo imel pri roki. In Božič jih je od neznane roke skupil na zadnji del glave, da je takoj obležal. Manj ranjenih je pa še več. Vse seveda zvesto molči in več se ne da izvedeti. Bodo fantje že drugje govorili. — Iz srebrniškega gozda se je podal v Škufcovo gostilno na Potoku cigan Tomaž Brajdič. Pravijo, da je v prepiru izvlekel nož, pa ga je že nekdo vsipal po glavi, da je obmiroval. Tudi on si hladi glavo v bolnici.

Iz šale bridka resnica. Na paši so se igrali otroci, skakali ter se zaletavali drug v druzega. Tudi šestletni Svetičev Polde iz Vel. Nerajca pri Dragatušu je poskusil kot je videl druge, pa mu je spodrsnilo in je padel ter si zlomil desno nogo v stegnu.

Nogo si je zlomil v stegnu tudi Janez Zupančič, posestnikov sin iz Otovca pri Črnomlju. Zadel je s kolesom v obcestni kamen in dovolj je bilo.

Presekal si je koleno banovinski cestar Anton Zevnik. V Primostku je popravljal most. Obsekaval je s teslom trdo desko, pa mu je orodje spodletelo in se zarilo v desno koleno.

Hlode je vlekel iz grmovja, velike in težke, cigan Matija Hudorovac v kamnolomu Kanižarici. Zapregel je konja in sta potegnila. Na nagnjenem terenu je hlod zgrmel v dolino in pri tem podrl Hudoroviča ter ga močno potolkel. Moral je v bolnico.

Vijolice v jeseni. Šolarček Franci Planinšek je našel na domačem vrtu lep šopek dehtečih vijolic in jih prinesel svoji učiteljici.

Trebnje

Razdelitev semenske pšenice točarjem. Prispela je na tukajšnje skladišče semenska pšenica za prizadete kmetovalce po toči. Trebnje dobi 3350 kg; Vrh-Trebnje in Grmada 1650 kg. Ostale vasi drugih občin prejemajo pa isto količino kot pri prvi podpori.

V novomeško žensko bolnico so prepeljali z reševalnim avtom gasilnega društva Trebnje težko obolelo ženo čevljarskega mojstra Franca Travnika Marijo Travnikovo. Želimo ji, da bi hudo bolezen srečno prestala.

Seja PO. Danes bo redna seja društvenega PO. Na sporedu je predvsem reorganizacija prosvetnega odbora in mesečni prosvetni program. Udeležba strogo obvezna.

Trbovlje

Dramatična šola tukajšnjega Sokola. Sokolsko gledališče Trbovlje otvori letos dramatično šolo. Pouk, ki bo brezplačen, lahko poseča vsak od 16. do 22. leta starosti vsakega spola, kdor čuti veselje in zmožnost do odra. Vpisovanje v dramatično šolo bo od 5. do 10. oktobra t. l. med 7. in 8. uro zvečer na odru Sokolskega doma, kjer bosta dajala gg. Odlazek in Plavšak vsem interesentom potrebna pojasnila.

Šoštanj

Koncert. Sokolsko društvo v Šoštanju otvori svojo jesensko sezono s koncertom svojega salonskega orkestra, ki bo v soboto 3. oktobra ob osmih zvečer pri pogrnjenih mizah v veliki dvorani Sokolskega doma. Orkester je pomnožen z godbeniki iz Celja. Dosedanji njegovi uspehi pod spretnim vodstvom g. ravnatelja Koritzkega nam jamčijo za velik užitek na sobotni otvoritveni prireditvi.

Uradne ure pri sodišču. Uradne ure za čas od 1. oktobra 1931 do 30. aprila 1932 so določene ob delavnikih od osmih do pol ene in od pol štirih do šestih zvečer, ob sobotah pa od osmih do dveh.

Sadna razstava. Sadno razstavo je to nedeljo priredilo sadjarsko in vrtnarsko društvo v Šoštanju v dvorani Slomškovega doma. Posebno lepo je bilo sadje Mihaela Škrube iz Topolšice. Saj so pa tudi južna pobočja Topolšice, Raven in Lokovice kakor ustvarjen za sadjerejo. V drugič bi priporočali, da bi razstavljalci tudi navedli, koliko posameznih vrst imajo na prodaj ali pa to naznanili vsaj odboru društva.

Rudnik, ki ne pozna redukcij in praznovanj

Državni rudnik v Zabukovci

To je menda edini rudnik v Sloveniji, **ki redukcij in praznovanj sploh ne pozna.** Leži za goro Bukovico (pod izletniško Mrzlico) in je dobro uro oddaljen od železniške postaje Žalec, kjer ima svoje skladišče in svojo tehtnico. Od rudnika do Žalca prevaža premog ozkotirni rudniški vlak. Rudnik ima v Zabukovci tudi svojo elektrarno.

Rudnik Zabukovica je državni rudnik s samostojnim vodstvom in upravo ter je podrejen direktno Centralni direkciji v Sarajevu. Vodi in upravlja ga direktor g. Leopold Zorič. G. direktor je bil tako ljubezniv, da je povabil našega poročevalca, da si ogleda rudnik v obratu.

Vzeli smo Davysove varnostne jamske svetiljke in se spustili po jašku v globino 50 m pod površino. Sprva se oči težko privadijo temi in tudi razlika v temperaturi je bila v začetku precej občutna. V tej globini smo si najpreje ogledali horicontalni rov, kjer je gospod direktor razlagal vrsto kamenja in prsti, ki navadno spremlja premog. Rovi so na obeh straneh in tropi opaženi z debelimi hlodi.

Od glavnega rova vodijo rovi na vse strani v širino in globino. Teren je za kopanje silno neugoden, ker je ves ilovnat in le na enem mestu kamnit. V ilovnatem terenu pa se vrši usedanje zemlje od kraja, kjer se koplje, pa prav do površine zemlje in zato zemlja z neverjetno silo pritiska na opore v izkopanih rovih. Včasih zdrobi debele hlode kakor trhle trske in je zato veliko delavcev stalno zaposlenih s tem, da rove pregledujejo in strte opore sproti nadomeščajo z novimi.

Plezali smo po poševnih rovih, kjer človek nikdar ne ve, kdaj odnese buško na glavi. V navpičnih rovih so lestve, ki so posebno varno pritrjene. Plezati je treba v gručah, ker bi posamezniki drug drugemu prožili kamenje, premog in druge trde predmete na glavo. Vsak hip srečimo delavca, ki ureja promet ali popravlja pravkar nastale nezgode. Svečano in skrivnostno doni rudarjev pozdrav — Srečno!

Čim nižje smo prišli, tem večja je postajala vročina. Približno v globini 90 m pod površino smo dospeli na prostor, kjer kopljejo premog. Prostor je precej razsežen. Nekateri kopljejo kleče, drugi stoje, mestoma pa je izsekan prostor že tako visok, da delajo v terasah. Obupanih obrazov med rudarji nismo srečali, pač pa nas je na več mestih pozdravila zategla rudarjeva pesem.

Vračali smo se po drugi poti in naleteli na elektrodinamični stroj, ki oskrbuje rove s svežim zrakom. G. direktor nam je razložil njegove dele in funkcije. G. direktor nam je sproti razlagal, kako često nalete na nepredvidene težave in ovire, posebno pri iskanju nove žile.

Vrnili smo se skozi vhod sv. Barbare. Rovi so pogosto predeljeni z vrati, ki jih je treba vedno za seboj zapirati. Kjer preide vodoravni ali poševni rov v navpičnega, so varnostne pregrade.

Ko smo si ogledali rudnik, nas je povedel g. direktor Zorič še v rudniško elektrarno na parni pogon, ki je moderno urejena. Ima šest orjaških peči, ki so vse med seboj v zvezi. Vedno sta po dve naenkrat kurjeni. Električni tok proizvajata izmenoma dva orjaška dinamo stroja. Tok uporablja rudnik za svoj obrat, uradništvo in delavstvo, dalje ga že oddaja vaščanom v Zabukovci ter občinam: Griže, Št. Pavel, Št. Peter, Gotovlje in Žalec.

Čeprav smo bili precej izmučeni, je bil gospod direktor tako ljubezniv, da je pred slovesom odgovoril našemu poročevalcu še na sledeča vprašanja:

Kako globoko segajo rovi v rudniku?

Ogledali smo si rove nekaj nad 90 m pod površino. Momentano pa kopljemo že pod globino 160 m. Seveda je tam vročina hujša in delo težje.

Kakšne so prilike, v katerih kopljete?

Izredno težke. Povedal sem vam že, da je svet plastičen, ilovnat in zelo sklizav. Zato so potrebne strožje varnostne naprave. Precej delavcev je stalno zaposlenih s popravljanjem udorov. Moramo se preko normalnih pravil ozirati na selišča in zato včasih pustimo bogato žilo premoga nedotaknjeno.

Imate veliko nesreč?

Ker nas neugoden teren sili do izredne pazljivosti, so nesreče redke in običajno lahke, da lahko rečem, da nesreč sploh ni.

Koliko premoga nakopljete na dan?

14 do 16 vagonov. Če bi bile prilike lažje, bi ga lahko vsaj 20.

Kakšen je premog po kvaliteti in kvantiteti?

Premoga ni veliko, a kar ga je, je izboren. Najboljši ima 5200 do 6000 kalorij. Upamo pa, da bomo našli v smeri proti Savinji bogato žilo prav dobrega premoga.

Kako je rešeno stanovanjsko vprašanje?

Rudnik ima zadostno število odgovarjajočih stanovanj za svoje uradništvo. Preskrbljeno je tudi za rudarje. Večje število stanovanj je v bližini rudnika, precej jih imamo pa tudi v občini Griže. Stanovanjske krize pri nas ni.

Koliko je rudarjev in kakšne so plače?

Rudarjev zaposlujemo 400. **Redukcij ni in praznovanja tudi ne,** ker imamo veliko več naročil, kot pa moremo nakopati premoga. Povprečna plača rudarja znaša 35·60 Din dnevno. Delo je akordno, delavnik 8-urni. Seveda se gibije čista plača (brez ugodnosti) od 24·— do 50·— Din po zmožnostih in delu. Ugodnosti obstoje v popustu pri nakupu življenskih potrebščin, deputatnem premogu in vplačilu v Bratovsko skladnico, kamor vplača rudnik za vsakega rudarja polovico. Ugodnosti znesejo približno 10 Din dnevno na vsakega rudarja.

Kakšna je disciplina med rudarji?

Prav dobra. Uporov ni in komunizma tudi ne. Poleg stanovskih organizacij imajo tudi Sokola, dramatsko in pevsko društvo.

Z dinamitom razstrelil ribji bazen

Storilca so izdali sledovi njegovih bosih stopal — Čuvaju ribolova je grozil s smrtjo

Litija, 29. septembra.

Nekaj minut hoda v prijazni dolini pod Jančami — v Bosnici je imel ljubljanski trgovec g. Štepic Mirko večji bazen, narejen iz betona za ribogojstvo. Že večkrat so iz bazena zmanjkale starejše postrvi. Pred tedni je pa našel čuvaj v zgodnjih jutranjih urah, ko je šel k maši, bazen razstreljen, vse ribe pa na kopnem. Obilen ribji zarod je bil s tem mahoma uničen.

Čuvaj je opazil na mehkih tleh odtise bosih nog, kateri so peljali do doma nekega G. Janeza. Na tega je sploh padel takoj sum. Bil je radi ribje tatvine že lani kaznovan. Čuvaj je odtis stopal zmeril in šel takoj k čevljarju v Besnici, ki dela čevlje za osumljenega Janeza. In res so se mere natančno ujemale.

Letos nekoč v avgustu je dobil ribji čuvaj tudi anonimno pismo s pečatom ljubljanske pošte, v katerem mu nekdo grozi s smrtjo — če ne opusti zasledovanja za razstreljevalcem bazena. Janez je bil pa prejšnji dan v Ljubljani, naslednji dan pa je čuvaj prejel pismo. Seve je osumljenca ovadil orožnikom, ki so ga na podlagi dejstev naznanili sodišču, kjer se je končno ugotovilo, da je pravi storilec prišel vendarle v roke pravici. Ker je škoda velika in je Janez uporabljal dinamit, bo imelo končno besedo deželno sodišče v Ljubljani.

Škofja Loka

Uradni dan pododbora gremija trgovcev v Škofji Loki je vsako prvo soboto v mesecu od 8 do 12 v pisarni Sokolskega doma. Trgovci in drugi interesentje škofjeloškega okraja naj se v omenjenih dneh obračajo na informacije pri pododboru.

Škofjeloška podružnica SPD razpisuje oddajo oskrbniške službe v novi planinski koči na Ljubniku. Prosilci naj svoje prošnje z navedbo pogojev pošiljajo na gornji naslov.

Občinska blagajna posluje vsako dopoldne od 10 do 12 v občinskem uradu na Mestnem trgu. Blagajnik je gosp. Lovro Planina.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo in v drugi razred trgovske nadaljevalne šole v Škofji Loki bo v nedeljo 4. oktobra od 9. do 11. ure dopoldne v pisarni šolskega upravitelja.

Jesenice

Spominska ura. V nedeljo zvečer je bila v risalnici tukajšnje osnovne šole spominska ura za bazoviške žrtve. Te spominske svečanosti se je udeležilo lepo število občinstva. Navzoče je pozdravil predsednik »Soče« g. mg. phr. Joža Žabkar. Nato je zapelo delavsko pevsko društvo »Sava« »Adrijansko morje«. Ga. Martelančeva je deklamirala, »Sava« je zapela »Oj Doberdob«, spominski govor pa je imel g. Žabkar Jože, lekarnar. Zatem je sledila tretja pevska točka: »Povejte ve planine«. Potem pa je čital svoje spomine akademik g. Kosmač. Naposled so Savani zapeli »Vigred«. Spominska ura bo ostala vsem v globokem spominu!

Nogometna tekma. V nedeljo popoldne se je odigrala nogometna tekma na novem športnem igrišču v Kurji vasi med jeseniškima rivaloma SK Bratstvo in SK Svobodo. Tekma je končala v razmerju 4 : 0 za Bratstvo. — Istega dne se je igrala tudi hazenska tekma med Bratstvom in Borcem, ki je končala tudi z zmago Bratstva, in sicer v razmerju 13 : 10.

Brez srčne kulture. Pri zadnjem pogrebu na Jesenicah smo opazili, da delavci, ki so zaposleni pri gradnji carinarnice, niso prestali z delom, ko je krenl mimo žalni sprevod. Eden izmed delavcev je celo prišel s krampom in pričel kopati, ko je tod mimo šla krsta. Kaj bi rekel tujec, če bi to videl?

Ženske so ga zapeljale

Ljubljana, 29. septembra.

Dopoldne sta se zagovarjala pred malim senatom 23-letni sluga Alojzij J. iz Ljubljane radi zločinstva utaje in 32-letni mizarski pomočnik Janez Š. iz Vodic radi zločinstva tatvine in prestopka prevare in tatvine.

Alojzij J. je bil kot uradni sluga v likvidaturi in blagajni mestne elektrarne v Ljubljani v službi in je kot tak prevzel 1. avgusta 2000 Din, 3. avgusta pa 2934 Din, skupaj 4934 Din v svrho poravnave voznine za premog pri Direkciji državnih železnic in je denar zase porabil, tedaj si kot uslužbenec v izvrševanju javne službe protipravno prisvojil tuje premične stvari, ki so mu bile zaupane, v svojo korist.

Obenem z AlojzijemJ. bi moral sedeti na zatožni klopi še mlekar Matija P. iz Ljubljane, ki je utajeni denar skupaj z J. v Zagrebu s pijančevanjem in veseljačenjem potrošil. Obravnava proti njemu pa se ni mogla vršiti, ker je neznanokam pobegnil.

Obtoženi J. je priznal, da je denar utajil in ga zapravil s P. v Zagrebu s pijančevanjem in ženskami. Obsojen je bil na 3 mesece strogega zapora.

Kresnice pri Litiji

Osnovanje Sokolske čete. V nedeljo dopoldne bo sestanek v Kresnicah radi osnovanja Sokolske čete. Na ta sestanek so vabljeni bratje Sokoli iz Litije, kateri se bodo tega zelo važnega sestanka gotovo udeležili v večjem številu. Da je potrebna taka četa, je gotova stvar, kajti zanimanje je veliko in tudi priglasilo se je že dovolj fantov in bo obstoj gotovo mogoč.

Karambol avtomobilov. V bližini Senožet pod hribom Sv. Miklavža je cesta zelo ozka in za to tudi nevarna radi kratkih ovinkov, kar je občutil tudi potnik g. Vodišek iz Ljubljane. Popoldne namreč je nenadoma opazil, da mu prihaja nasproti neki avto z precej veliko hitrostjo. Umaknil se je za to na skrajni rob ceste, kar pa slabo vozečemu šoferju g. Berliča še ni bilo dovolj in je zadel ob levi strani stoječi avto in ga močno poškodoval in je le srečnemu naključju pripisati, da se ni prevrnil v strugo Save.

Oče je našel sina ustreljenega

Samomor v pijanosti

Kranj, 28. septembra.

Pretekli petek ponoči je popival kočarjev sin Ivan S. iz Podloge pri Jezerskem v domači vasi v gostilni pri Janezu Presičniku. V isti družbi sta bli tudi dve njegovi sestri, Minka in Ela, ter neki ogljar iz Dul. Pili so približno do 22. ure. Takrat se je Ivan S. od družbe poslovil, češ da mora iti spat, ker pojde drugo jutro na lov. Kmalu potem pa je zaslišala njegova sestra Ela nedaleč počiti strel. Takoj je sumila, da se je najbrže bratu Ivanu pripetilo kaj hudega. Že preje je večkrat govoril, da si bo vzel življenje. Kljub iskanju ga družba ni mogla nikakor najti. Tudi nekateri drugi vaščani so čuli pok puške.

Šele drugo jutro ga je našel lastni oče ležečega v mlaki krvi v gozdu, komaj 100 m proč od domače hiše. Zraven njega je ležala vojaška puška. Najpreje so vsi mislili, da ga je ustrelil kdo drugi, ne pa, da bi si sam vzel življenje. Komisija je pa ugotovila, da je moral izvršiti samomor. V suknjiču so našli en izstreljen naboj, s katerim je najbrž preizkusil puško. Ustrelil se je naravnost v prsa.

Nihče ne ve, kaj ga je gnalo v smrt. V pijanosti je često govoril, da se bo ustrelil. Star je šele 30 let, rojen je bil na Koroškem. Poročen ni bil.

Na krivi poti

Janez Š. je v noči na 20. junija v Stožcah pri Ljubljani odvzel Alojziju Zeleniju denarnico s 100 Din v skupni vrednosti 120 Din in cigaretno dozo z 12 komadi »Zeta« cigaret v skupni vrednosti 10 Din, dne 12. avgusta pa je v Škofji Loki z namero, da bi si pridobil protipravno imovinsko korist, dovedel Marijo Ravnikarjevo z lažnim predstavljanjem, češ da je že poravnal pri trgovcu Rihardu Kramarju račun za blago, v zmoto in jo s tem zavedel, da mu je na škodo imetka Riharda Kramarja izročila moško obleko, vredno 600 Din, Dalje je Š. v Litiji odvzel dne 25. avgusta t. l. trgovcu Sajovicu steklenico pelinkovca v vrednosti 40 Din.

Obtoženec je priznal le tatvino pelinkovca, druge tatvine pa je zanikal. Obsojen je bil na 4 mesece strogega zapora, 60 Din denarne kazni, na plačilo stroškov kazenskega postopanja, na odškodnino Kramarju v znesku 600 Din in na enoletno izgubo častnih državljanskih pravic.

Komenda

Sokolsko društvo Komenda. Dobra dva meseca šele obstoja naše društvo, ki smo ga ustanovili brez sodelovanja in proti volji večine naših krajevnih zastopnikov. Pa je moral Tyršev duh tudi pod naše planine, zakaj v sramoto bi si lahko šteli, če bi ne mogli tekmovati z drugimi jugoslovanskimi vasicami, ki jih je, dasi so male in skrite zunanjemu svetu, prižela sveta sokolska ideja na svoje grudi. Ostali smo sredi ledine in v nas je volja in moč, da jo razorjemo do zadnje pedi, da napravimo iz nje cvetočo njivo in položimo vanjo sence nove in lepše komenške bodočnosti. Sedemdest članov je že na delu za svojega kralja, med njimi 34 telovadci, ki bodo z jeklom svojih mišic in nepremagljivo voljo do domovinskega dela pokazali mnogoštevilnim lokalnim omahljivcem, kje je narodova bodočnost. Naša velika vas postaja sokolska, bolni stari politični duh se ji umika v ozadje. Volja in moč pa je v nas, da ga uničimo na svojih tleh !Naprej, k zmagi, bratje! — Da si bo naše mlado sokolsko društvo moglo nabaviti nekaj prepotrebnega telovadnega orodja, bo priredilo v nedeljo 4. oktobra popoldne v prostorih br. Vode Ferdinanda v Kaplji vasi društveno veselico.

Elektrifikacija komenške fare je že v polnem teku. Dal Bog, da bi bili že skoraj rešeni starovveških petrolejskih »lamp«.

Banovinska cesta Kaplja vas—Zalog je po dolgem času vendar že skoraj urejena. Želeli bi le, da bi jo nasuli še z drobnim peskom.

Sadjarski sestanek v Domžalah. Z ozirom na dobro sadno letino si je sadjarska podružnica v Domžalah nadela nalogo prirediti sadjarsko razstavo, ki naj bi se vršila počenši z dne 18. X. t. l. zaradi pouka o sadjarstvu in prodaje sadja. Zaradi tega se bo vršil dne 4. oktobra t. l. ob 14. uri ob priliki predavanja g. nadzornika Škulja v osnovni šoli v Domžalah sestanek radi razgovora glede sodelovanja pri prireditvi razstave. Kdor se sestanka ne bi udeležil, pa bi sadje rad razstavil in prodal, naj do sobote, 3. oktobra t. l. opoldne javi šolskemu upravitelju v Komendi, koliko, katere vrste in po kakšni ceni ima sadje naprodaj in je pripravljen istega razstaviti po nekaj komadov. Ne uporabljajte sadja samo za pridobivanje žganja, ki je največje zlo v vašem gospodarstvu!

Še ne da miru

Pred nekaj leti je vzbujala zamorska plesalka Baker po vseh evropskih velemestih »ogromno senzacijo« s svojimi zamorskimi plesi. Prava senzacija to seveda ni bila, ampak plačana, ker je šlo gospodom »manager«-jem pač za denar in so zato radi plačevali velikomestnim »organom javnega mnenja« silne vsote za reklamo za zamorsko žensko in za njene zamorske »plese«. Mnogo ljudi pri nas se bo še spominjalo, da je prišla zamorka celo v Zagreb razkazovat svojo zamorščino, ampak takrat je njena »slava« že venela. Nekaj let potem je imela Evropa pred to zamorko mir. Sedaj pa poročajo ameriški listi, da se Bakerica zopet odpravlja v Evropo na »turnejo«, seveda ne sama, ampak v spremstvu dveh »kavalirjev«, kakor je to pri teh ljudeh že stara navada. Spremljala bosta pa »slavno« zamorko na njeni poti dva amerikanska milijonarska sinčka, ki sta si izbrala za svoje geslo: Proč od milijonov — tecimo za zamorko!

Evropa bo doživela torej v kratkem novo »senzacijo«; »senzacija« mora biti sicer že precej v letih, ampak to nič ne stori — samo da je »senzacija«, pa je dobro.

Andrej Žmavc:

Sladkor v kletarstvu po zakonu o vinu

Okoli tega vprašanja je bilo največ polemike pred izdanjem zakona o vinu. Pa ne samo pri nas, marveč v vseh naprednih državah, ki so na tem interesirane in imajo svoj vinski zakon ali ga šele pripravljajo. Povsod se pojavljata v glavnem dva ekstremna tabora: zagovorniki bolj ali manj poljubnega umetnega slajenja (»popravljanja«) grozdnega mošta ali celo vina in pripadniki brezpogojnega vinskega purizma tudi v tem pogledu.

Težko je spraviti tako različna naziranja v sklad na način, da bi bili dovolj zaščiteni interesi pretežne večine vinogradnikov, odnosno splošnosti in narodnega gospodarstva. To pa je dosegel in tako napravil konec vsem prerekanjem o tem naš enotni zakon o vinu od 9. decembra 1929. s pravilnikom k temu zakonu od 24. julija 1930. Ta zakon je baš glede na predmet te razpravice vsem stvarnim potrebam docela ustregel, je dovolj širokogruden in prožen, v pravem pomenu besede liberalen, da mu ne more nihče, ki je poštene volje, oporekati. Radi strogosti zakona pa velja: ne greši, pa se ti ni treba bati nobene kazni!

Po § 2. zakona je slajenje grozdnega mošta s sladkorjem ali drugimi sladili, izvzemši zgoščeni (vkuhani) mošt od grozdja domače vinske trte, prepovedano. Izjemoma in v prav slabih vinskih letih dovoljuje lahko banska uprava — po prejšnji odobritvi kmetijskega ministrstva — slajenje mošta (ne pa vina!) od žlahtne trte z rafiniranim sladkorjem od sladkorne pese ali trsta, največ do 4 kg na 100 l, a samo v svrho zvišanja količine prirodnega sladkorja do redne sladkobe grozdnega mošta. Slajenemu vinskemu proizvodu ne smemo dodavati vinske in citronove kisline. (Glej tudi čl. 10. pravilnika!) Samorodnih moštov in njih mešanic z žlahtnimi mošti sploh ne smemo sladiti. Seveda tudi takih vin ne. (Čl. 2. pravilnika.)

O slajenju z zgoščenim moštom po čl. 3. pravilnika ne bomo dalje razpravljali, ker ta način slajenja v našem severnem pasu vinarstva zaenkrat ne prihaja toliko v poštev.

Člen 4. pravilnika vsebuje podrobne določbe za slajenje. Ako banska uprava ni izdala splošnega dovoljenja za slajenje, more posamezni vinogradnik po dokazani potrebi dobiti izjemno dovoljenje za slajenje od pristojnega kletarskega nadzornika (individualno dovoljenje). V vsakem primeru pa mora sladilec predložiti kletarskemu nadzorniku posebno prijavo, odnosno prošnjo v dvojniku po obrazcih, ki se dobe pri dotičnem občinskem uradu: prijavo izvršenega slajenja — bilo s sladkorjem ali zgoščenim moštom, ali z obojim — na osnovi splošnega dovoljenja po obrazcu A; prošnjo za dovoljenje slajenja mošta z zgoščenim moštom preko meje normalne sladkobe mošta po obrazcu B; prošnjo za dovoljenje slajenja mošta s sladkorjem po obrazcu C (individualno dovoljenje). Za vse prijave je merodajna občina, v kateri je vinograd.

»Popravljanja« mošta s sladkorjem ni razumeti tako, da bi naj bilo potem vino sladko; nasprotno: ves sladkor naj dodobra povre in tako posredno — s povečanjem količine alkohola potom vrenja — pripomore edino k večji stanovitnosti vina. Slajenje se tudi ne more dovoliti za mošte od preranih trgatev, ki kvaliteto po naši krivdi najbolj kvarijo, in od najslabših trsnih vrst, ki — povrh še v mrzlih legah — sploh nikoli prav ne dozore. S tem bi podpirali pogubonosno prisilno vinarstvo.

Da je uporaba sladkorja v svrho pomnoževanja in potvorjenja mošta ali vina prepovedana, je samoobsebi umevno. (§ 3. zakona in členi 5.—7. pravilnika.)

Samo tisto vino, ki ni bilo slajeno, niti umetno okisano, niti umetno razkisano, smemo pobliže označiti z besedami: »pravo«, »pristno«, »prirodno«, »naravno«, »naturno«, »originalno« itd. (§ 7. zakona in čl. 23. pravilnika.)

Po § 9. zakona in čl. 28. pravilnika je zabranjena naprava petiota z dodavanjem vode na grozdne tropine in sladkorja (petiotiziranje), dovoljena pa je naprava tropinšnice z dodatkom vode, toda brez dodatka sladkorja in samo za lastno domačo uporabo kmetijskega vinogradnika (ne pa vinskega obrtnika!) — z napisom na sodu: »Tropinšnica — ni za prodajo.«

§ 11. zakona ter člena 30. in 31. pravilnika določajo način in izmero uporabe sladkorja za napravo mnogoterih specialnih vin (desertna, peneča se, aromatizirana, medicinalna vina), ki za kmetijskega vinarja ne prihajajo mnogo v poštev, pač pa za obrtnike s spirituozami.

§ 14. zakona in čl. 37. pravilnika predpisujeta obvezno prijavljanje občinskim oblastim nabavljene količine sladkorja s strani vsakega vinskega producenta, ki ima vino za prodajo. Tak vinogradnik sme imeti največ 25 kg sladkorja, razen če z njim trguje in se bavi z industrijo, za katero ga več rabi. On mora nabavo vsake količine sladkorja preko 25 kg prijaviti pristojni občinski oblasti in mora na zahtevo kontrolnih organov po zakonu o vinu dokazati način uporabe te količine sladkorja.

Kazni za kršitve §§ 3 in 9 so po § 25. zakona: 7 dni do 3 mesece zapora in 300 do 30.000 Din denarne globe, ali ena od teh kazni. (Za to so pristojna redna sodišča.)

Kazni za kršitve §§ 2, 7 in 11 so po § 26. zakona: 7 do 30 dni zapora in 100 do 10.000 dinarjev denarne globe, ali ena od teh kazni. (Za to so pristojna redna sodišča.)

Kazni za kršitve § 14 so po § 30. zakona: 1 do 14 dni zapora ali 25 do 1000 Din denarne globe. (Za to so pristojne splošne upravne oblasti prve stopnje.)

Za kršitve §§ 2, 3, 9 in 11 so določene v § 28. zakona še nadaljnje kazni: zaplemba in uničenje ali denaturiranje in prodaja proizvoda v korist državnemu kmetijskemu fondu, a v slučaju odtujitve plačanje dvakratne vrednosti proizvoda v korist istemu fondu, po § 29. zakona — v ponovnih primerih kaznivega dejanja — pa razglas sodbe v listih in na vratih stanovanja, odnosno podjetja obsojenca skozi 7 dni in izguba obrtne pravice za [illegible] do 5 let.

Končno odreja še § 32. zakona za obsojenca po zakonu o vinu v vseh primerih: plačanje stroškov procesa, analize, izvedenstva in izvršitve sodbe.

Grozdni sok, oziroma vino, kaže tako komplicirano sestavo, da je današnja veda še ni mogla povsem razjasniti in preizkusiti. Ne moremo vsega umetno popraviti, česar vinu od narave manjka. Ako posežemo umetno v zamotano delovanje narave pri vinu, lahko poslabšamo in razrušimo edino lepo prirodno skladnost v njem. Ostane nam potem samo še alkoholna, morda poleg tega neprijetno sladka pijača, ki ni vredna lepega imena »vino« in katero pametni častilci pristne vinske kapljice odklanjajo. V tem smislu smo več napisali že leta 1928. v mesečniku »Naše gorice« na strani 316. in drugod.

Vinski sladilci naj tedaj nikar ne pretiravajo, na vsak način pa naj v svojem lastnem interesu točno upoštevajo določbe, katere predpisuje vinski zakon, ki hoče vsakomur in vsem dobro.

Važnejše kot po zakonu pogojno dovoljeno umetno slajenje so: najboljše lege in zemlje za vinograde, majhno število najboljših trsnih vrst v čistih nasadih, dobro obdelovanje, kar mogoče pozne trgatve s potrebnim sortiranjem, dobre kleti z umnim kletarstvom in — ne nazadnje — prave, čiste vinarske zadruge. S prisilnim vinarstvom, ki zahteva preveč umetničenja in kletarske šminke, pa ne pridemo nikoli naprej.

Gospodarske vesti

× **Vzroki našega siromaštva, poti ter sredstva za izhod iz krize.** Pod tem naslovom je ravnokar izšla ukusno broširana knjiga znanega kmetijskega publicista dipl. agr. A. Jamnika (Ljubljana, Gosposka ul. 15), katere vsebina je zelo zanimiva. Posvečena je novi — ustvarjajoči dobi. V svojih agrarno-političnih in narodnogospodarskih razmotrivanjih pisatelj analizira bistvo našega kmetskega obrata, stanje in vzroke naše zaostalosti, našega siromaštva, bega z grude, izseljeništva itd. Prinaša tudi knjigovodstveno-računske podatke o slabi rentabilnosti (nerentabilnosti) našega kmetijskega gospodarstva. Ob navedbi praktičnih primerov obravnava vprašanje konjunkture, organizacije proizvodnje in vnovčevanja, potem potrebo prilagodevanja proizvodnje tržnim razmeram in zahtevam (potreba obeleženja, tipiziranja), o reklami v kmetijstvu itd.. Pisatelj zlasti ugotavlja, da naše kmetijstvo boleha vsled dveh kriz, t. j. zaradi splošne svetovne gospodarske krize in radi še posebne naše agrarne krize ali pravzaprav zaradi konkurenčne nesposobnosti našega kmetijstva, kar ima v posledici občutiti ves narod. Pravi, da ko bo minula svetovna gospodarska kriza, nam naša agrarna kriza še vedno ostane in siromašenja ne bo konec, dokler ne odpravimo navajenih nedostatkov in ne krenemo po nasvetovanih poteh. Navaja tudi, da smo pri nas gospodarsko premalo raziskani in je težko gotove stvari ugotavljati. Vendar pa se je on prvi lotil študija in razčiščenja mnogih zamotanih vprašanj, za kar mu moramo biti hvaležni. — Knjiga je prvo tovrstno delo v slovenski literaturi. Občinski in sreski kmetijski odbori, kmetijske podružnice, razne zadruge, izobraževalna društva, knjižnice, šole in vsi, ki imajo kakorkoli opravka s pospeševanjem napredka podeželja, bodo v knjigi našli mnogo koristnih utemeljitev in nasvetov. Vsak kmetovalec pa bi knjigo moral ponovno čitati. Cena knjigi s poštnino vred znaša 40 Din.

Dobave

Direkcija državne železarne Vareš sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe glede dobave jeklenega materijala.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. oktora t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave elektrotehničnega materijala; pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 160.000 kg portlandcementa, 510.000 kg negašenega apna, 170.000 komadov zidne opeke, ca 300. komadov razne opeke; dne 13. oktobra t. l. glede dobave 481 m³ raznega stavbnega lesa; dne 14. oktobra t. l. glede dobave barv, firneža itd.; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 200 m³ jelovih desk. — Dne 12. oktobra t. l. pri Komandi osječke divizijske oblasti v Osijeku glede dobave pisarniškega materijala (papir, svinčniki, kuverte, peresa, vosek, traki za pisalne stroje, črnilo, glicerin itd.).

Borzna poročila

dne 29. septembra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 29. sept. Amsterdam 2247·38 do 2254·22, Bruselj 783·19—785·55, Curih 1098·45—1101·75, Dunaj 786·97—794·97, London 210·76 do 218·26, Newyork 5599·26—5616·26, Pariz 221·34 do 222, Praga 166·19—166·69, Trst 273·52 do 276·52.

Zagreb, 29. sept. Amsterdam 2247·38 do 2254·22, Dunaj 786·97—789·37, Bruselj 783·19 do 785·55, London 210·76—211·58, Milan 273·52 do 274·42, Newyork kabel 56·1026—56·2726, Newyork ček 55·9926—56·1626, Pariz 221·34—222·—, Praga 166·19—166·69, Curih 1098·45—1101·75.

Beograd, 29. sept. Amsterdam 2247·38 do 2254·22, Dunaj 786·97—794·97, Bruselj 783·19 do 785·55, London 210·76—218·26, Milan 273·52 do 276·52, Newyork 5599·26—5616·26, Pariz 221·34 do 222, Curih 1098·45—1101·75, Praga 166·19 do 166·69.

Curih, 29. septembra. Beograd 9·05, Pariz 20·24, London 19·50, Newyork 510·75, Bruselj 71·20, Milan 25·75, Madrid 46, Amsterdam 204·6, Berlin 119·75, Dunaj 31·90, Sofija 3·70, Praga 15·13, Varšava 90·0250.

Vrednostni papirji

Zagreb, 29. sept. Državni papirji: 7% inv. pos. 68 bl., vojna škoda ar. 306—308, kasa 305 do 308, dec. 310—314 (313—315), 4% agr. obv. 44 bl., za dec. 45—46, 7% Bler. ar. 55—58, 56, 57, kasa 56—58, 8% Bler. 60—65, 7% pos. hip. 61—63, 6% begl. 44—46, 46, 47. Banke: Poljed. 52—52·50, Kred. 121—126, Hrvatska 50 d., Prištediona 957·50—965, Union 147—150, Jugob. 67—68, Srpska 187—188, Zem. 111—114, Ljublj. kred. 115—120, Medjunarodna 68 d., Narodna 4700—5400. Industrije: Nar. šumska 20 d., Našička 680 bl., Šečerana Osijek 165—170, Trboveljska 205—210, Slavonija 20 d., Gutt. 105 do 110, Danica 65—75, Drava 192·50 d., Brod vagon 55 bl., Ragusea 280—292·50, Jadran. 475 blago, Oceanija 190 bl.

Žitna tržišča

Novi Sad, 29. septembra. Pšenica: sremska 78 kg 2% 225. Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendenca: neizpremenjena. Promet: 38 vag.

Sombor, 29. sept. Oves: bački, srem. železnica 135—140. Koruza: bačka žel. 104—105. Vse ostalo je neizpremenjeno. Tendenca: neizpremenjena. Promet: skupno 14 vagonov.

Budimpešta, 29. sept. Tendenca slaba. Promet sreden. Pšenica: dec. 10·06, 9·70, 10·06 (9·65 do 9·70), marec 10·87—11·31 (10·90—92). Rž: marec 11·10 (11·05—11·10). Koruza: maj 12·50—12·60 (12·45—12·50).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca slaba, brez prometa.

Letošnji dar Kmetijske matice

Med našimi književnimi družbami zavzema prav posebno mesto Kmetijska Matica. Medtem ko se posvečajo ostale družbe predvsem leposlovnemu in zabavnemu čtivu, si je Kmetijska Matica nadela nalogo, izdajati v prvi vrsti gospodarsko strokovne knjige. S tem izpolnjuje Kmetijska Matica občutno vrzel v naši gospodarski literaturi, kar je tem važnejše, ker jo izpolnjuje na način, ki je koristen in dostopen najširšim plastem slovenskega ljudstva.

Letos izda sledeče 4 knjige:

1. **Miloš Štibler: Zadružništvo.** Sicer močno razviti zadružni pokret med Slovenci je že dolgo pogrešal knjigo, ki bi mu sistematično nudila temeljne osnove zadružništva. Zlasti se je to pomanjkanje občutilo pri širjenju zadružne ideje, pri vzgoji mladih zadrugarjev. Avtor, priznani zadružni strokovnjak, je storil s tem svojim delom slovenskemu zadružništvu izredno uslugo, za kar mu bo zadružni pokret v naši banovini brez dvoma hvaležen.

2. **Josip Mosetizh: Neposredni davki.** To za naše gospodarske kroge izredno važno delo je razdeljeno na pet delov. V splošnem delu razpravlja o značaju in namenu davkov, o davčni zakonodaji, finančni upravi in važnejših davčno-tehničnih izrazih. V drugem delu podaja pregled neposrednih davkov, nato pa razpravlja ločeno o posameznih davčnih vrstah (zemljarina, zgradarina, pridobnina, rentnina, družbeni davek, vojnica, davek na neoženjene osebe, prometni davek, davčna prostost oseb z 9 ali več otroci). Tretji del obsega priredbeno postopanje (kako se davki odmerjajo, kako se proti odmeri pritožimo, kdaj davki zastarajo). Četrti del govori o pobiranju in prisilnem izterjevanju davkov ter peti del o davčnih kaznih in davčno-kazenskem postopanju. — Delo bo dobrodošlo ne samo posameznim davkoplačevalcem, temveč tudi javnim korporacijam, občinam, odvetnikom itd.

3. **André Theuriet: Kri Finoelov.** Povest, v kateri nam francoski pisatelj, član Francoske akademije, prav mojstrsko opisuje življenje mladega dekleta, potomke starega kmetskega rodu Finoelov, ki je preživela zgodnjo mladost v gosposkih krogih, a se mora vsled smrti svojih roditeljev spet vrniti na kmete. Najprej je tu zadovoljna, kajti stara kmetska kri polje po njenih žilah, toda prepozno je, ne more spet postati kmetica. Srečanje z gosposkim lovcem postane zanjo usodno, želja po občevanju s človekom iz meščanskih krogov in njena strastna narava Finoelov jo ugonobita.

4. **Veliki koledar Kmetijske Matice za l. 1932.** Kakor običajno bo tudi letošnji koledar vseboval celo vrsto poučnih razprav in člankov, predvsem gospodarske in socialne vsebine.

Članarina (za vse 4 knjige) znaša samo 20 dinarjev (poštnina posebej). Nečlani bodo morali kupovati pozneje posamezne knjige, če bodo sploh še na razpolago, po knjigotržnih cenah. Rok za prijavo, ki je že potekel, je naknadno podaljšan do 20. oktobra t. l.

Gramofonske plošče po 3 Din
izposojuje „ŠLAGER", izposojevalnica gramofonskih plošč in gramofonov.
Ljubljana. Vegova ulica 2. 1501

Brzojav

Došla je nova **PORTUGALKA** in tudi staro vino od Knifica. Toči se v gostilni in kavarni »LEON«. — Vsak četrtek in nedeljo divjačina.
Se priporočata
Leon in Fani Pogačnik
Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 29.

Razširjajte Jugoslovana!

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5·—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10·— (do 10 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Nogavice, rokavice, volna in bombaž najceneje in v veliki izbiri pri **KARL PRELOG** Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg.

Vreče 1758
nakup in prodaja
Alojz Grebenc
Ljubljana, Dunajska cesta 36

Gorko Pipenbacher
konces. šoferska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta 12. Zahtevajte informacije.

Naprodaj
sta dvo- in tristanovanjski hiši, popolnoma novi, prva na Kodeljevem, druga na Selu. Istotako tudi nova enonadstropna pekarija na zelo prometnem kraju na Selu. Vse tri hiše se lahko plačajo z vložno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske in drugih domačih denarnih zavodov. Poizve se pri Josipu Oražem, Moste pri Ljubljani. 2193

Uprava Sokolskega društva v Radovljici razpisuje mesto
hišnika
v Sokolskem domu. Nastop 1. novembra t. l. Ponudbe je poslati najkasneje do 6. X. t. l. na Upravo Sokolskega društva Radovljica. 2192

Holandske gomolje 2182
hiacint, tulipanov itd. v 130 vrstah po imenih nudi
Sever & Komp.
Ljubljana, Gosposvetska 5

Trobente rogove
(Blechinstrumente) izdeluje in popravlja strokovnjaško in ceno tvrdka Alfonz Breznik, Aleksandrova c. 7. 2156

Železen štedilnik
dobro ohranjen kupim. Naslov v upravi. 2195

1912
Otomane
v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah, zložljive postelje, postelj. vložke, peresnice, žimnice, divane, pat. fotelje, blaga vse vrste in žimo dobite najceneje pri
F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6

MOČ CVETLIC
*
1911 1931
Cvetličnjak Hillegom Holandska
Naše občeznano podjetje, ki slovi radi svoje sijajne kulture cvetlic in svojih izložb v Antwerpnu, Londonu in Parizu, nudi letos ob priliki svojega 20-letnega obstoja, cenjenim odjemalcem jubilejno zbirko
BOGATO v BARVAH in MILO v VONJU
Nihče naj ne pozabi še danes naročiti. Tudi ljubitelji in ljubiteljice cvetlic vljudno vabim, da se seznanijo z našo jubilejno zbirko. Kdor enkrat poskusi — postane stalen odjemalec. Naša zbirka vsebuje sledeče barvne krasote: rdečo, belo, modro, rumeno, rožnato, vijoletno, vijoličasto-modro in črno.
Posamezno v ovojih z imeni:
40 tulipanov (enojne) in 40 (dvojne), v 4 barvah; zelo lepe.
10 hijacint (enojne) in 10 (dvojne), v 4 barvah; zelo lepe.
Edinstvene v barvah z zelo nežnim vonjem.
15 narcis (enojne) in 15 (dvojne) v 4 barvah,
25 krokusov ali zimskih kraljic,
25 holandskih irisov,
25 muskarius cvetlic (zelo ljubkih),
30 zvončkov,
10 Madona-lilij,
25 Scilla Siberica in
50 prepariranih čebulčkov: t. j. od nas sestavljena sobna kultura sestoječa iz hijacint, tulipanov, narcis in krokusov.
Preprosto ravnanje, ki je razloženo v naših navodilih v nemščini, francoščini in angleščini.
Pogoji: Proti plačilu v naprej — cena 12 nemških mark, po povzetju dostavljeno na dom — 13 nemških mark. Pošljemo nemudoma po pošti. Dvojna zbirka 22 nemških mark.
Za preprodajalce posebni pogoji.
Vsakemu naročilu priložimo brezplačno 10 cvetlic »Pola-Negri«. 2132

Sokolstvo

Iz jugoslovanskega sokolstva

Napredek zagrebške sokolske župe. Na zadnjem zboru društvenih načelnikov zagrebške sokolske župe, kateremu je prisostvovalo nad 200 delegatov, se je ugotovil velik napredek v porastu društev, oz. čet in članstva. Načelnik brat Janković je poročal, da šteje župa 16.000 pripadnikov v 53 društvih in 66 četah. V letu 1931 je naraslo število društev za 14, čet 44 in 7000 članstva. V župi je 11 godb in 10 sokolskih domov, okrožij je 8. Pravih telovadcev je 7848, od katerih jih bo nastopilo v Pragi 1000. Drugo leto se vrši kot priprava za zlet v Prago župni zlet v Zagrebu.

Sokolski učiteljski tečaj sokolske župe Bjelovar. V začetku tega meseca se je vršil v Belovaru uspeli sokolski učiteljski tečaj, katerega se je udeležilo 62 učiteljev in učiteljic. Namen tečaja je bil seznaniti učiteljstvo s Tyrševim telovadnim sestavom. Predavanja so se vršila iz zgodovine Sokolstva, telovadbe, anatomije, vzgoje dece, naraščaja itd. Tečaj je vodil župni načelnik prof. br. Mudrinić. Tečaj je popolnoma dosegel svoj namen za širjenje sokolske ideje med kmetskim narodom.

Nova sokolska vzgojna knjiga. Znani sokolski pisec in ideolog brat Dušan Bogunović je izdal te dni novo sokolsko knjigo »Metodika telesne vzgoje deteta«. Knjiga ima 340 strani, 54 slik, 5 tabel in godbeno partituro. Pisec je knjigo posvetil starosti Saveza SKJ prestolonasledniku Petru. Knjiga je izdana v založbi knjigarne St. Kugli v Zagrebu in stane 80 Din. Knjigo našim sokolskim prosvetarjem prav toplo priporočamo.

Zveza bolgarskih »Junakov« je imela koncem meseca sepatembra svojo glavno skupščino ob precej številni udeležbi delegatov v Sofiji. Za novega predsednika zveze je bil izvoljen prof. dr. St. Vatev, I. podpredsednika poljedelski minister Grigorije Vasilev, II. podpredsednika dr. N. Stojanov, tajnika H. Gladniški, znani tehniški voditelj, prosvetarja Dimitrov, za urednika zvezinega glasila dr. St. Čakarov, načelnika Fotinov, načelnico Ruska Koleva, za zvezinega zdravnika dr. Ivan Kesjakov. Prihodnji vsejunaški zlet bo v letu 1933.

Sport

Jesenske konjske dirke na Teznem pri Mariboru

Drugi dan:

VIII. **Dirka Dravske banovine.** Za 3 do 12 letne jugoslovanske konje. Proga 1600 m. Nagrade 2000 1000, 600 in 400 Din. 1. **Samers** (Karl Weitzl) 1:49'5; 2. **Amerikanka** (Matija Vrečko) 1:47; 3. **Deneš** (Fric Skoberne) 1:45'7; 4. **Psina** (Jožef Slavič) 1:44'5.

IX. **Dirka mesta Maribora.** Amaterska vožnja za 4 letne in starejše konje vseh krajev. Proga 2400 m. — Nagrade: Din 2000, 1000, 600 in 400, in državna nagrada centrale jugoslovanskih kasaških društev. 1. **Uskok** (Sebelič) 1:34'5, 2. **Posilni** (Krušič) 1:31'7; 3. **Danka** (Turnišče); 4. **Jon** (Reibenschuh) 1:32'5.

X. **Dirka Dravske banovine:** druga vožnja: 1. **Samers** (Weitzl) 1:43; 2. **Otero** (Turnišče); 3. **Uskica** (Kardinar) 1:47; 4. **Amerikanka** (Vrečko 1:43'2.

XI. **Tolažilni handikap** za 3 do 12 letne jugoslovanske konje, ki so še pred razglasitvijo proge v tem mitingu najmanj enkrat dirkali. Proga 2100 m. Nagrade: 1500, 750, 450, in 300 Din. 1. **Jutro** (Skoberne) 1:44'2; 2. **Amerikanka** (Vrečko) 1:46; 3. **Drago** (Rihard Wregg) 1:49'7; 4. **Psina** (Jožef Slavič) 1:42'5.

XII. **Dirka Turnišče.** Dvovprežna amaterska vožnja za 3 letne in starejše jugoslovanske konje. Proga 2800 m. Nagrade: 2000, 1000, 600, 400 Din in državna nagrada centrale jugoslovanskih kasaških društev. 1. **Doncette-Dandolo** (kobilarna Turnišče) 5:06; 2. **Nina-Uskica** (Alojz Slavič) 5:11; 3. **La Fliche-Saladin** (Franc Filipič) 5:07; 4. **Finiš-Borica** (Franc Sagaj) 5.

Kolešarska dirka Peruna.

Rezultati so bili naslednji:

Juniorji (49 km): 1. Florijančič Josip (Poštela) 1:31'5; 2. Ranftl Franc (Poštela) 1:31'51; 3. Košič Anton (Perun) 1:35'32; 4. Prah Karol (Perun) 1:38'48.

Seniorji (98 km): 1. Štefan Rozman (Perun) 3:12'46; 2. Ledinek Fric (Edelweiss) 3:33'47).

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri

Torek, 29. septembra: Dogodek v mestu Gogi. Red A.

Sreda, 30. septembra: Kralj na Betajnovi. Red B.

Četrtek, 1. oktobra: Pritičje in prvo nadstropje. Red C.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 3. oktobra: Lucerna, premijera. Izven.

Nedelja, 4. oktobra: Viktorija in njen huzar, opereta. Primijera. Izven.

30. septembra, sreda, Kralj na Betajnovi, red B; 1. oktobra, četrtek, Pritličje in prvo nadstropje, red C; 2. oktobra, petek, zaprto.

Četrta premijera v ljubljanski drami bo v nedeljo 4. t. m. Vprizori se Hirschfeldova veseloigra v treh dejanjih »Takšna je prava«. Dejanje te izredno zabavne veseloigre se vrši dandanašnji v neki vili ob jezeru v gorah. Režija je prof. Šestova. Premijera je izven abonmana.

Poslužujte se za oglašanje »Jugoslovana«!

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

III. No 12116/1. 2700

Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine

po stanju z dne 25. septembra 1931.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Vranični prisad:

Kranj: Hrastje (Čirčiče 1 dvorec).

Šuštavec:

Metlika: Gradac (Gradac 1 dvorec).

Steklina:

Gornjigrad: Šmartno ob Paki (Šmartno ob Paki 1 primer), Gornjigrad (Gornjigrad 1 primer).

Smrkavost:

Logatec: Staritrg (Viševk, Kozaršče po 1 dvorec).

Garjavost konj:

Novo mesto: Mirna (Brezovica 1 dvorec), Šmihel-Stopiče (Šmihel 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Brežice: Zakot (Sv. Lenart 4 dvorci), **Konjice:** Konjice trg (Blato 2 dvorca), Oplotnica (Oplotnica 6 dvorcev). **Krško:** Radeče (Jagnenca 1 dvorec). **Maribor levi breg:** Zamarkova (Lormanje 10 dvorcev).

Svinjska rdečica:

Kamnik: Stranje (Stavnik 1 dvorec), Cerklje (Mrtvice 1 dvorec), Št. Rupert (Št. Rupert 1 dvorec. **Litija:** Leskovice (Mleščevo 1 dvorec). **Ljubljana:** Brezovica (Vnanje Gorice 2 dvorca), Devica Marija v Polju (Studenec 1 dvorec). **Ljutomer:** Bučečovci (1 dvorec), Godemarci (Bodislavci 1 dvorec). **Logatec:** Rakek (Rakek 1 dvorec). **Ptuj:** Kog (Kog 2 dvorca), Zabovci (Zabovci 1 dvorec).

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

V Ljubljani, dne 25. septembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

I 33/31—3. 2703

Amortizacija.

Na predlog Mestne hranilnice v Kočevju se uvede postopanje nastopnih po predlagatelju baje izgubljenih vrednostnih papirjev in se poziva njih imejitelj, da uveljavi svoje pravice v teku tega roka svojo moč.

Označba vrednostnih papirjev: hranilna knjižica št. 30.305/4708, glaseča se na ime Fitz John.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. V.,
dne 24. septembra 1931.

*

Nzk. Satahovci—1. 2722

Razglas

o napravi nove zemljiške knjige.

Poizvedbe na licu mesta v svrho naprave nove zemljiške knjige za kat. občino Satahovci se pričnejo

dne 19. oktobra 1931

v občinski pisarni občine Satahovci.

Vsi posestniki nepremičnin, ki leže v navedeni kat. občini, in vse druge osebe, ki imajo pravni interes na tem, da se poizvedo posestne razmere, lahko pridejo in povedo vse, kar utegne pojasniti in varovati njih pravice.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. VI., dne 26. septembra 1931.

*

E 1240/31—12. 2717

Dražbeni oklic.

Dne **16. oktobra 1931** ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Rogoznica, vl. št. 46, 198.

Cenilna vrednost: 69.753·— Din, 46.928 Din; vrednost pritikline: 639 Din; najmanjši ponudek: 21.145 Din, 14.100 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuju,
dne 9. septembra 1931.

E 209/31—13. 2708

Dražbeni oklic.

Dne 29. oktobra 1931 ob devetih bo na licu mesta v Sromljah dražba nepremičnin po nastopnih skupinah: zemljiška knjiga: Sromlje vl. št. 70, I. skupina: hiša št. v Sromljah s trgovino, gosp. poslopjem in 4 zemlj. parcelami; cenilna vrednost: 21.258·50 Din; najmanjši ponudek: 14·173·— Din; Sromlje vl. št. 29, II. skupina ena stavb. parcela in 12 zemlj. parcel ležečih v k. o. Crnovec, cenilna vrednost: 40.927·54 Din; najmanjši ponudek: 27.286·— Din; Sromlje vl. št. 29 III. skupina: gozd ležeč v k. o. Silovec, cen. vrednost: 8.114·— Din; najmanjši ponudek 5.410·— dinarjev; Sromlje vl. št. 29, IV. skupina, gozd ležeč v k. o. Dečna sela; cenilna vrednost: 1.650·75 Din, najmanjši ponudek: 1.101·— Din; Sromlje vl. št. 29 V. skupina, hiša št. 24 v Sromljah s stavb. pacrelo, gospodarskimi poslopji in 21 zemlj. parc.; cenilna vrednost: 96.610·— Din; najmanjši ponudek: 64.407·— Din; Sromlje vl. št. 29 in 70, VI. skupina, celo posestvo t. j. vseh pet skupin.

K nepremničnini zemlj. knjiga: Sromlje, vl. št. 29, in sicer k skupini V. spadajo sledeče pritikline: pet sodov, razna vinska posoda in kletarsko orodje v cenilni vrednosti 2.937·50 Din, zapopadeni v cenilni vrednosti V. skupine.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. II.,
dne 23. septembra 1931.

*

E IX 1718/31—10. 2721

Dražbeni oklic.

Dne **4. novembra 1931** ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Gorica, vl. št. 19, 13, 146, 246.

Cenilna vrednost: polovica za vl. št. 19, 22.350, za vl. št. 13 7903·20 Din, za vl. št. 146 5713·20, za vl. št. 246 1521·30 Din; vrednost pritikline: 5040 Din; najmanjši ponudek: 20.658·90 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 7. septembra 1931.

*

E 703/31—5 2710

Dražbeni oklic.

Dne 9. novembra 1931 ob poldesetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemlj. knjiga Kamnik, 1/2 vl. št. 987 in 988.

Cenilna vrednost: Din 102.700.

najmanjši ponudek: Din 68.466·66.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kamniku,
dne 22. septembra 1931.

*

Popravek.

Pri dražbenem oklicu okrajnega sodišča, odd. III. v Celju z dne 17. avgusta 1931, priobčenem v »Službenih objavah« »Jugoslovana« št. 274 z dne 27. septembra 1931, se je zgodila tiskovna pomota; glasiti se ima:

E 326/31/17.

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Ljudske posojolnice r. z. z n. z. v Celju, ki jo zastopa dr. Anton Ogrizek, odv. v Celju, bo

dne 5. oktobra 1931 ob devetih

v Zg. Ložnici pri Žalcu na podlagi s tem odobrenih dražbenih pogojev dražba nepremičnin, vl. št. 742 in 798 k. o. Žalec itd.

Dražba se bo vršila 5. oktobra 1931 ob devetih in ne dne 30. oktobra 1931, kakor je pomotoma natisnjeno.

Upravništvo »Službenega lista«.

Konkurzni razglasi

Sa 14/31—46. 2716

1059.

Konec poravnalnega postopanja.

Poravnalno postopanje tvdrke Fröhlich-Navratil v Celju, Kralja Petra cesta št. 11, je končano s poravnavo.

Okrožno kot poravnalno sodišče v Celju, odd. I., dne 17. septembra 1931.

*

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 1282/31. 2719 3—1

Razglas.

Mestna občina Kamnik odda v zakup za leto 1932 pobiranje pristojbin od stojnic, postavljanje stojnic, pobiranje pristojbin od živinskega sejmišča ter tehtanje na občinskih tehtnicah.

Tozadevni zakupni pogoji so na vpogled v občinski pisarni med uradnimi urami.

Javna ustna licitacija se bo vršila dne **15. oktobra 1931** ob enajstih v občinski pisarni.

Pismene ponudbe in kavcije v iznosu 10 odstotkov v tekočem letu predvidenih dohodkov morajo licitanti vložiti pri občinski blagajni najkesneje do 10. ure na dan licitacije.

Županstvo mestne občine Kamnik,
dne 21. septembra 1931.

Razne objave

2714

Jugoslavenska udružena banka, d. d. v Zagrebu, Srpska banka, d. d. v Zagrebu.

Konvencija, sklenjena med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madjarsko o reguliranju dolgov in zahtev, nastalih v starih avstro-ogrskih kronah.

Razglas

Premijske obligacije (srečke), ki jih je izdalo Prvo peštansko domovinsko hranilniško društvo v Budimpešti (Pesti Hazai Első Takarékpénztár Eggesület), potem Madjarska hipotekarna banka v Budimpešti (Magyar Lelzalog Hitelbank), zlasti 4%, 3%, konvertirane in subskribirane srečke zadnje banke, se bodo v smislu gorenje konvencije izplačevale pri blagajni Jugoslavenske udružene banke, d. d. v Zagrebu, Zrinjski trg 7, **počenši z dnem 12. oktobra 1931.**

Obrestovanje 4% in 3% srečk Madjarske hipotekarne banke preneha z dnem 12. oktobra 1931.

Zaradi tega se pozivajo lastniki teh vrednostnih papirjev, ki so te vrednostne papirje vložili pri Hrvatsko slavonski zemaljski hipotekarni banki (prednici Jugoslavenske udružene banke d. d. v Zagrebu), da počenši od 12. oktobra 1931 predlože zastavna potrdila o teh papirjih pri blagajni banke radi izplačila protivrednosti; v kolikor se lastniki ne nahajajo v Zagrebu, lahko ta zastavna potrdila oddajo tudi pri Glavnem zavodu Jugoslavenske udružene banke, d. d. v Beogradu, ter pri vseh njenih podružnicah, nadalje pri vseh podružnicah Srpske banke, d. d. v Zagrebu, pri Trgovački i obrtni banki, d. d. v Novem Sadu, Privredni banki, d. d. v Veliki Kikindi, in pri Čakovečko-medjimurski štedionici, d. d. v Čakovcu, ki bodo ta zastavna potrdila v svrho izplačila poslala v Zagreb.

Pri izplačilu teh vrednostnih papirjev se bodo vrnili tudi položeni nagradni listi, izdani po obeh gorenjih madjarskih zavodih, v kolikor ni na te liste padel dobitek.

Nadalje se pozivajo polagatelji vrednostnih papirjev, ki so jih izdale Peštanska madjarska komercijalna banka, Madjarski zemljokreditni zavod, Prvo peštansko domovinsko hranilniško društvo ter Domovinska banka, d. d., vsi v Budimpešti, v kolikor še niso dvignili protivrednosti teh papirjev, ki se je izplačevala počenši od 11. marca 1931, da to čimprej storijo.

Za ostale vrednostne papirje, ki so jih izdali madjarski denarni zavodi, bo izplačilni rok naknadno javljen.

V Zagrebu, dne 25. septembra 1931.

*

2715 3—1

Poziv upnikom.

Bikorejska zadruga Trbovlje, r. z. z o. z., se je po sklepu občnega zbora z dne 2. avgusta 1931 razdružila ter prišla v likvidacijo. — Upniki se pozivajo, da prijavijo likvidatorjem zadruge morebitne terjatve.

Trbovlje, 28. septembra 1931.

Likvidatorji:

Drnovšek Ivan, Knezdol; Cestnik Alojzij, Knezdol; Zupančič Janez, Gabersko; Bricl Franc, Gabersko; Merzel Gašper, Knezdol.

P. Ripson: 75

Marsove skrivnosti

(Roman.)

Še je bil čas, da bi si Robert premislil usodepolni korak. Še bi bil lahko ostal na Marsu in tu mirno živel vse svoje življenje, brez težav in sitnosti, brez boja za vsakdanji kruh, brez ljubezni in sovraštva. Toda njegova odločitev je bila padla in niti trenutka ni pomišljal. S krepkim udarcem je sunil pnevmatično zmet in v tem trenutku se je vse zavrtelo v kroglji. Robertu se je zdelo, da so mu zmanjkala tla pod nogami in da se s svojo okolico vred pogreza v neskončnost, enako kot imamo včasih občutek v sanjah, da padamo v strašansko globočino. Nekaj trenutkov je bil ves v omotici, potem pa se je kmalu znašel v tem položaju. Iz sosednjega prostora je začul žalostno cvilenje vampirjev in ti glasovi živih bitij so mu bili v usodepolnem trenutku naravnost prijetna godba. Imel je vsaj občutek, da ni popolnoma sam. Stopil je k eni izmed lin ter s pomočjo vzvoda odprl kovinasti pokrov. Skozi stekleno majhno lino, ki je bila velika kot ladijsko okno, je videl same svetlobne črte in med njimi v razdobju kakšnih dveh sekund močne bliske, kot bi bili od solnčne luči. V začetku si tega ni vedel razlagati in položaj se mu je zdel obupen. Eno je pač občutil, da je namreč zapustil trdna tla in da se nahaja s svojim vsemirskim letalom proč od vsakega drugega telesa. Stopil je na drugo stran in tudi tu previdno odprl lino. Videl je isto, kot skozi prvo.

— Moja kroglja se vrti okoli svoje osi, mu je naenkrat šinilo skozi glavo.

Toda to vrtenje mu je lahko postalo usodepolno, kajti tako mu je bilo nemogoče spoznati, v katero smer se giblje. Treba je bilo na vsak način to vrtenje ustaviti. Ko je spoznal smer vrtenja, je sklenil da mu deluje nasproti z izpuščanjem tekočega zraka iz spodnjega ventila. Prav počasi, prav previdno je spuščal dragoceno tekočino in silno se je razveselil, ko so se svetle proge jenjale in spremenile v svetle točke, zvezde. Imel je južni del zvezdnatega neba pred seboj. Toda kje je bil Mars? Spet je odprl spodnjo lino in tu je zapazil planet, ki ga je bil zapustil. Kako zelo je bil daleč od njega! Pokrival je komaj tretjino nebesnega prostora in če ne bi bil njemu nasproti obrnjeni del razsvetljen od obeh mesecev, bi ga na temnem nebu sploh ne bi bil opazil. Sedaj je bilo treba obrniti krogljo tako, da je imel pred seboj Veliki voz. To je bila smer poleta.

Ni bilo lahko obračati kroglje. Desno in levo, spodaj in zgoraj je spuščal Robert skozi ventile tekoči zrak, edino njegovo premikalno sredstvo. Šele po daljših poskusih se mu je posrečilo, da je imel Veliki voz pred seboj. Tu se je blestela zemlja kot majhna ploščica med obema zadnjima zvezdama in tej nasproti je moral usmeriti svojo pot. Ko je bil okrenil krogljo tako, da je stala zemlja nepremično ravno pred njim, je na zadnjem delu začel izpuščati tekoči zrak. To je delal samo par minut, a z veliko silo. Ko je mislil, da je z odbojno silo tega plina dosegel dovoljno hitrost, je zaprl dovodno cev in pri stranski lini poiskal Mars. Ta je bil že precej manjši in se je naravnost vidno manjšal. Upati je bilo, da se polet posreči, kajti zaenkrat je šlo vse v redu. Samo ena stvar je delala Robertu skrbi: levo zadaj za njim je bilo na popolnoma črnem nebu solnce in to je zelo močno ogrevalo njegovo letalo. Občutil je, kako je zadaj huda vročina, a spredaj silen mraz. Tega seveda ni bilo mogoče spremeniti.

Razen te skrbi je imel še dve drugi. Vedel je, da po nebesnem prostoru leti nebroj majhnih nebesnih telesc, ik imajo premer od enega kilometra do enega decimetra. Če bi zadel v enega izmed večjih, bi bila katastrofa tu. Zadostovalo bi, da bi takšen meteor imel samo en meter premera, kajti pri velikanski hitrosti teh teles bi bilo vsako sčreanje nevarno. Toda Robert je zaupal svoji sreči. Zakaj bi ravno njegova majhna kroglja, ki je bila brez vsake privlačnosti, morala zadeti v meteor? Verjetnost ni bila posebno velika.

Drugo vprašanje, ki si ga je Robert stavljal, je bilo, koliko časa bo trajal polet. Računal je na največ dva dni, kajti polet se je vršil v brezzračnem prostoru in oviralo ga ni prav nič. Hitrost torej, ki jo je mogel doseči, je bila teoretično brezmejna, praktično seveda je bila vezana na mnoge faktorje, izmed katerih je pa le nekatere poznal.

Nesreča bivšega poljskega ministrskega predsednika Skrzynskega

Bivši poljski ministrski predsednik Skrzynski se je pri vožnji z avtomobilom smrtno ponesrečil.

Lov na ptice pevke

»Frankfurter Zeitung« piše:

»Kakor hitro se začno na jesen ptice-pevke seliti, pa se začno ljudje v gor. Italiji pripravljati, da jih primerno sprejmejo. Povsod pripravljajo limanice ali pa pletejo mreže in preiskušajo piščalke, ki jih lahko kupiš cele svežnje; vsaka piščal pa posnema petje druge pevke. Mladina ima s temi piščalkami silno veselje in si že v duhu slika vse lepote in dobrote, ki jih bo deležna vsled piščalke. Mladi in stari ljudje se že kar naprej vesele ocvrtih škrjančkov, slavčkov, taščic in kosov na polenti. Zraven pa vživajo pečen kostanj in ga zalivajo s sladkim moštom.

Na ptičke čakajo v »uccellerandah« — to so lovišča za ptice. Love jih pa ne samo za sebe, ampak tudi za trgovce z jestvinami, za hotele in gostilne. Ptice prilete že zjutraj, na vse zgodaj. Na polju jih pa pozdravlja že drug ptičji koncert — iz piščalk. Drugod imajo postavljene na polju kletke polne ptičev, ki so bili celo zimo zaprti, sedaj pa, ko so na prostem, pojo na vso moč in s svojm petjem vabijo selivke v svojo bližino. Pa tudi o tej vabi pravijo, da se dobro obnese.

Čim pa se roj selivk spusti na tla, takrat mečejo mreže nanj od vseh strani . . .

Mussolini sam je nasprotnik lova na ptice-pevke. Vendar pa tega lova ni mogel še odpraviti, kajti po statistiki lanskega leta so nalovili samo v državnih gozdovih nad 1000 metrskih centov ptic; koncesija za lov na ptice v državnih gozdovih pa stane 500 lir.

Ponarejeni rokopisi in podpisi

Na svetu živi mnogo ljudi, ki zbirajo rokopise in podpise slavnih mož. Taki rokopisi in podpisi imajo za zbiralce toliko večjo vrednost, čim redkejši so. Kakor hitro pa je ta ali ona stvar na svetu nekaj vredna, je čisto gotovo, da se bo našel nekdo, ki jo bo skušal ponarediti.

Rokopise in podpise ponarejajo navadno v posebnih »fabrikah«. Dobro ponarediti kakšno listino ali kakšen podpis pa je ravno tako velika umetnost kakor dobro ponarediti bankovec. So pa ljudje, ki so v tem poslu kar nedosegljivi mojstri, ki silno pazijo ne le na dobro ponarejeno pisavo, ampak tudi na kakovost papirja, na barvo črnila in na slične malenkosti, ki pa vendar ponarejanje lahko izdajo. Izborno je znal ponarejati rokopise n. pr. mestni arhivar v Bratislavi Kalnyk, ki je na željo takoj napisal »Napoleonov« rokopis s »pravim« podpisom, ali pa je naredil rokopis in podpis kakšnega drugega znamenitega moža. Njegove »fabrikate« so mogli spoznati le najodličnejši strokovnjaki na tem polju. Nekega dne pa je imel Kalnyk smolo. Naredil je namreč nekemu svojemu znancu na ljubo več rokopisov s podpisi, ta pa je ponarejene rokopise takoj prodal za drag denar nekemu starinarju. Starinar je tiste ponarejene dragocenosti ponudil muzeju v nakup, tam so pa ugotovili, da rokopisi niso izvirni, ampak ponarejeni. Kalnyk je moral takrat pred sodišče, ki pa ga je oprostilo, pač pa posvarilo, naj bo previdnejši.

Tudi neki Spiegel je bil mojster v ponarejanju listin. On ni pazil samo na pisavo, ampak tudi na papir in na črnilo. Papir je moral imeti prav take vlakne kakor izvirne listine in črnilo je moralo pobledeti. Nekaj Spiegel-ovih ponarejenih listin hranijo na Dunaju v policijskem muzeju. Da bi pa svoje naročnike še bolj varal, je dodajal svojim falzifikatom še spričevala znamenitih strokovnjakov o »pristnosti« svojih listin — seveda so bila tudi tista spričevala in potrdila od njega ponarejena. Izdajal pa je potrdila le od takih ljudi, ki so stanovali v kakšnih oddaljenih krajih in o katerih je bil prepričan, da jim njegove »pristne« listine ne bodo nikdar prišle pred oči. Spiegel je dobil kasneje, ko so mu le prišli na sled, dve leti zapora.

Dandanes pa so sleparije s ponarejenimi listinami že bolj težavne, ker jih ni več tako težko razločevati od pristnih kakor nekdaj. Dandanes razločujejo pristne listine od ponarejenih s pomočjo ultra-violetnih žarkov. Kar ne vidi oko in kar ostane nevidno celo pod mikroskopom, to nam pokažejo ultravioletni svetlobni žarki. Papir in črnilo se namreč v teku let kemično izpreminjata in umetno narejen »star papir« izgleda kakor star le na površini, znotraj pa ne. Zato pa imajo dandanes že vsi starinarji navado, da vsako listino pred nakupom preiskati z ultravioletnimi žarki.

Te preiskave so n. pr. med drugim dognale, da je na svetu še enkrat toliko rokopisov in podpisov nemškega pesnika Goethe-ja, kakor pa jih je ta res napisal.

Holandska kraljica na vojaških vajah

Holandske vojaške vaje so zaključili z veliko parado pred kraljico Viljemino.

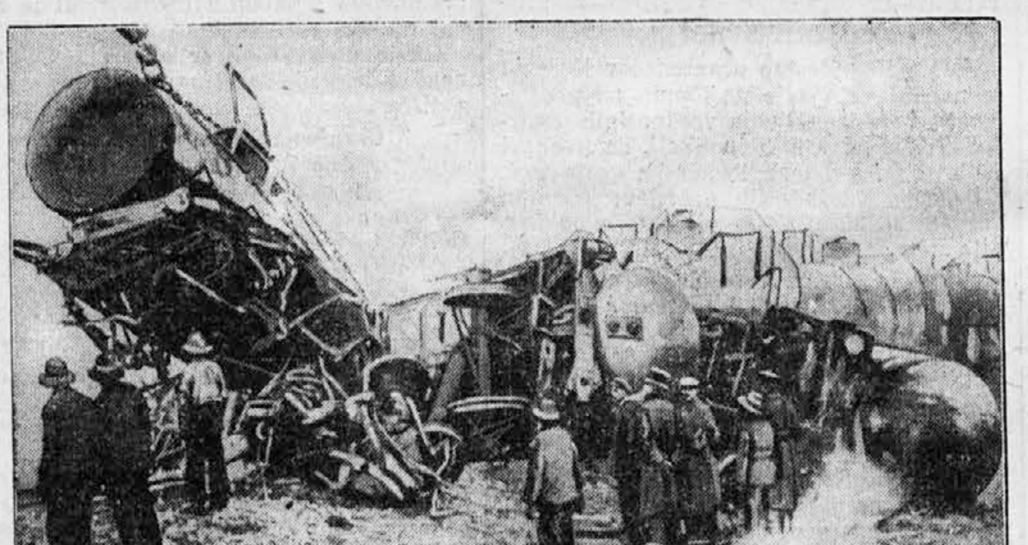

Težka železniška nesreča v Romuniji

Blizu Bukarešta je zavozil z bencinom natovorjen 50-vagonski vlak v prazen vlak. 5 oseb je bilo pri nesreči mrtvih.

Velik požar v skladišču lesa

V južni Dakoti (pokrajina v Zed. državah) se je vnelo ogromno skladišče lesa. Dim so videli 40 milj daleč naokrog.

Nove angleške letalske poštne znamke

Angleška poštna uprava je dala natisniti nove znamke za letalsko pošto za proge v nekdanji nemški južno-zapadni Afriki.

Mostovi v Berlinu

Navadno mislijo ljudje, da imajo Benetke največ mostov, ker so sezidane na morju. To pa ni res, kajti dosti več mostov kakor Benetke ima Berlin, ki je tudi sezidan med samimi jezeri in jezerci, katere veže med seboj precej rek in potokov. Razen tega pa zahteva ogromni promet v Berlinu napravo brezštevilnih nad-vozov in podvozov.

V Berlinu je 1096 mostov. Za splošen promet jih je 707, 389 pa je železniških mostov. Od prvih 707 mostov je 447 občinskih, 260 mostov pa državnih. Preko vode vodi 561 mostov, 122 preko železnic, 24 pa preko ulic. Železnih mostov je 214, 330 je kamenitih in betonskih, 163 pa lesenih.

Stroški za vzdrževanje mostov so ogromni. Kljub rednemu pregledu in popravljanju pa bodo morali 20 mostov zapreti za promet in podreti, ker so že popolnoma odpovedali.

Nove vrste voz za dirke

V Angliji so zgradili nove vrste voz za dirke, s katerim namerava dirkač W. Froy 3. oktobra doseči nov rekord v hitrosti.

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ul. 23. — Za tiskarno odgovarja Otmar Michálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja Avgust Kozman. — Vsi v Ljubljani.